

STUDIUL SOCIOLOGIC

EDUCAȚIA TIMPURIE ÎN ROMÂNIA

al **Fundației OMV Petrom**
realizat de **Cult Research**
septembrie - octombrie 2022

Motto:

*Necesitățile copiilor mici sunt mari.
(F, director, NE)*

Cuprins

Capitolul	Pagina
<u>1. OBIECTIVELE ȘI METODOLOGIA STUDIULUI</u>	04
<u>2. CONTEXT. Educația timpurie în România</u>	09
<u>3. REZULTATE</u>	13
<u>3. A. Situația actuală și nevoile de infrastructură educațională</u>	13
<u>3. B. Formarea personalului didactic din grădinițe</u>	23
<u>3. C. Activitatea curentă și pregătirea copiilor pentru școală</u>	32
<u>3. D. Rolul părinților în educația timpurie</u>	39
<u>3. E. Gradul de inserție în grădinițe</u>	44
<u>3. F. Profiluri participanți la studiu</u>	55
<u>4. CONCLUZII. Educația timpurie în România</u>	58

Sursa foto: www.unsplash.com

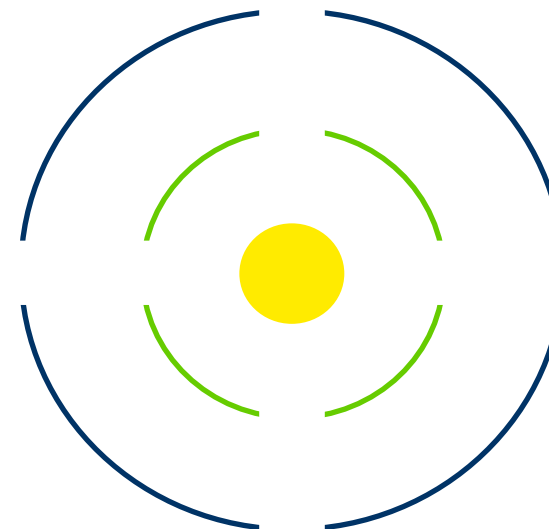

1. OBIECTIVELE și METODOLOGIA STUDIULUI

Obiectivele studiului

Să identifice:

- Situația actuală a grădinițelor în materie de infrastructură educațională
- Nevoile în ceea ce privește activitățile educaționale
- Formarea personalului didactic din grădinițe (nivel actual și dorința de formare)
- Gradul de pregătire a copiilor pentru intrarea la școală
- Percepții asupra atitudinilor manifestate de copii
- Gradul de inserție în grădinițe

Metodologie (1/2)

Pentru elaborarea metodologiei de cercetare au fost utilizate datele statistice disponibile pe SIIIR - Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România, prezentate în tabelele alăturate.

Distribuția grădinițelor de stat din România
după statut și tipuri de localități

Statut	Rural	Urban mic (Oraș)	Urban mare (Municipiu)	București	Total
Arondată	5153	642	924	1	6720
Cu personalitate juridică	23	81	500	125	729
Total	5176	723	1424	126	7449

Sursă: <https://www.siiir.edu.ro/>

Distribuția personalului didactic din
învățământul preșcolar din România

Forme de proprietate	Personal didactic
Proprietate publică	32209
Proprietate privată	2934
Total	35143

Sursa: <http://statistici.insse.ro>, Secțiunea Educație

Distribuția preșcolarilor în România

Forme de proprietate	Preșcolari
Proprietate publică	475499
Proprietate privată	29680
Total	505179

Sursa: <http://statistici.insse.ro>, Secțiunea Educație

Metodologie (2/2)

Perioada de colectare a datelor pentru ambele componente: 12.10-25.11.2022

Componenta calitativă

- **7 focus grupuri online cu cadre didactice din grădinițe de stat**
 - Distribuite astfel: câte 2 FG (1 urban + 1 rural) pe fiecare regiune geografică (Moldova, Centru+Vest și Sud) și 1 FG pe București
 - Numărul mediu de participanți: 6
 - Durata medie a unui focus grup: 75 de minute
- **7 focus grupuri online cu părinți ai căror copii au vârsta cuprinsă între 3 și 8 ani și care sunt/au fost înscriși în grădinițe de stat**
 - Distribuite astfel: câte 2 FG (1 urban + 1 rural) pe fiecare regiune geografică (Moldova, Centru+Vest și Sud) și 1 FG pe București
 - Numărul mediu de participanți: 6
 - Durata medie a unui focus grup: 90 de minute
- **25 interviuri în profunzime (telefonice și online)**
 - 19 cu directori ai grădinițelor de stat (45 min/interviu)
 - 2 cu profesori de învățământ primar (45 min/interviu)
 - 3 cu experți în educația timpurie (60 min/interviu)
 - 1 consilier local (30 min/interviu)

Componenta cantitativă

- **Studiul Directori și Coordonați de grădinițe de stat**
 - Eșantion realizat: 251 de subiecți
 - Studiu reprezentativ la nivel național
 - Marja de eroare: $\pm 5,9\%$.
 - Metoda de colectare a datelor: CATI (telefonice)
 - Instrumentul de cercetare: chestionarul
 - Durata medie chestionar: 13 minute
- **Studiul Personal didactic din grădinițe de stat**
 - Eșantion realizat: 726 de subiecți
 - Studiu reprezentativ la nivel național
 - Marja de eroare: $\pm 4\%$
 - Metoda de colectare a datelor: CATI (telefonice)
 - Instrumentul de cercetare: chestionarul
 - Durata medie chestionar: 10 minute

2. CONTEXT

Educația timpurie în România

Indicatori cheie (1/3)

Tabelul alăturat demonstrează că **România se situează sub media europeană atât la participarea la educația timpurie, cât și la procentul din PIB alocat educației.** Mai mult, nivelul cheltuielilor/elev se menține sub media europeană pentru toate nivelurile de învățământ (ISCED 1-8).

În ceea ce privește **participarea copiilor în educația timpurie** se observă o scădere de 5,5% între anul 2010 și 2020 în România, pe când în UE există o ușoară creștere de 1%.

Conform **Monitorului educației și formării 2020 – ROMÂNIA: Se depun eforturi pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor de educație și îngrijire timpurie, însă ratele de participare sunt în continuare scăzute. (p.8)**

Printre măsurile prezentate în documentul citat se regăsesc:

- 2019 – introducerea unei noi programe
- 2020 – elaborarea unei strategii pentru educația timpurie și a unui regulament-cadru de stabilire a unor norme clare de organizare și funcționare (sprijinit de Fondul Social European)
- 2020 – Elaborarea unui nou standard de acrediere pentru învățământul preșcolar

		România		UE-27	
		2010	2020	2010	2020
Ținte la nivelul UE		Țintă pentru 2030			
Participarea la educația timpurie (de la vârsta cuprinsă între 3 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară)		96%	84.1%	78.6%	91.8% 92.8%
Alți indicatori contextuali					
Cheltuieli publice pentru educație ca procent din PIB		3.3%	3.6%	5.0%	4.7%
Investiții în educație		Cheltuieli în instituțiile publice și private pentru ISCED 1-2 fiecare ENI/student în EUR SPC			
		€1 668	€2 488	€6 072	€6 359

Sursă: Eurostat (UOE, LFS, COFOG); OECD (PISA). Further information can be found in Annex I and in Volume 1 (ec.europa.eu/education/monitor).

Indicatori cheie (2/3)

Conform datelor Eurostat, în perioada 2014-2019, majoritatea țărilor europene au înregistrat o creștere a participării la educația și îngrijirea timpurie (EN: ECEC - Early childhood education and care). Cele mai rapide creșteri au fost înregistrate în Cipru, Croația și Irlanda.

La polul opus s-au situat Bulgaria, **România**, Grecia și Germania, unde participarea la educația timpurie a scăzut în rândul copiilor între 3 ani și vârsta obligatorie pentru școală.

Tabelul alăturat prezintă situația participării la ECEC în 2019 pe categorii de vârstă. Se poate observa că în rândul categoriei 4 ani și vârsta obligatorie pentru școală s-au înregistrat valori mai mari decât pentru categoria 3-4 ani, ceea ce arată procesul de pregătire pentru intrarea la școală.

Cele șase țări cu cele mai bune performanțe pentru nivelul ISCED 0- Grădiniță au o rată de participare de peste 96%, atingând din 2019 ținta europeană.

În cazul României ratele de participare la educația timpurie cresc odată cu creșterea vârstei copiilor. Diferența cea mai mare (35%) dintre rate este vizibilă între grupa 3+ ani și 0+ ani. Acest ecart demonstrează lipsa infrastructurii de creșe, o problemă regăsită frecvent de echipa Cult Research în cadrul studiilor sociale și educaționale desfășurate în România.

Nr.	Țară	4+ ani	3+ ani	0+ ani	Țintă
1	Irlanda	100.0%	100.0%	65.5%	96%
2	Franța	100.0%	100.0%	54.8%	96%
3	Belgia	98.5%	98.3%	73.0%	96%
4	Danemarca	98.3%	97.7%	76.2%	96%
					
11	UE	95.3%	92.8%	57.7%	96%
					
24	Bulgaria	82.7%	79.9%	48.4%	96%
25	Croația	81.8%	79.4%	55.4%	96%
26	România	82.3%	78.6%	43.2%	96%
27	Slovacia	82.6%	77.8%	40.6%	96%
28	Grecia	85.6%	68.8%	40.2%	96%

Sursă: 2019, Eurostat (UOE). Online data code: educ_uoe_enra10 and educ_uoe_enra21 and educ_uoe_enra23

Indicatori cheie (3/3)

Din datele Institutului Național de Statistică privind domeniul educației se observă diferențele între grădinițele din mediul urban și cele din mediul rural în termeni de **personal** (didactic, didactic auxiliar și nedidactic).

Astfel, în mediul urban, la fiecare 14 educatori revine un cadru didactic auxiliar (ex. psiholog școlar, profesor de sprijin etc). În mediul rural, statistica este mult mai dramatică, un cadru didactic auxiliar fiind nevoit să sprijine de aproximativ 8 ori mai mulți educatori (1 PDA la 118 PD).

Nu există diferențe semnificative între mediile de rezidență cu privire la procentul personalului didactic calificat raportat la totalul cadrelor didactice.

În ceea ce privește situația **grădinițelor private**, acestea au un raport mai bun între cadrele didactice și cadrele didactice auxiliare, anume 6:1 versus 24:1 în cazul entităților de stat. Totuși, doar 89% dintre cadrele didactice sunt calificate față de 98% dintre cele care activează în grădinițele de stat.

	Urban	Rural	Proprietate publică	Proprietate privată
Personal didactic	22495	12648	32209	2934
din care: calificat	21720	12390	31507	2603
Personal didactic auxiliar	1637	107	1289	455
Personal nedidactic	14415	4373	1169	2511
Nr. pers. didactic la Nr. pers. didactic auxiliar	14	118	24	6
% Personal didactic calificat/Total personal didactic	97%	98%	98%	89%

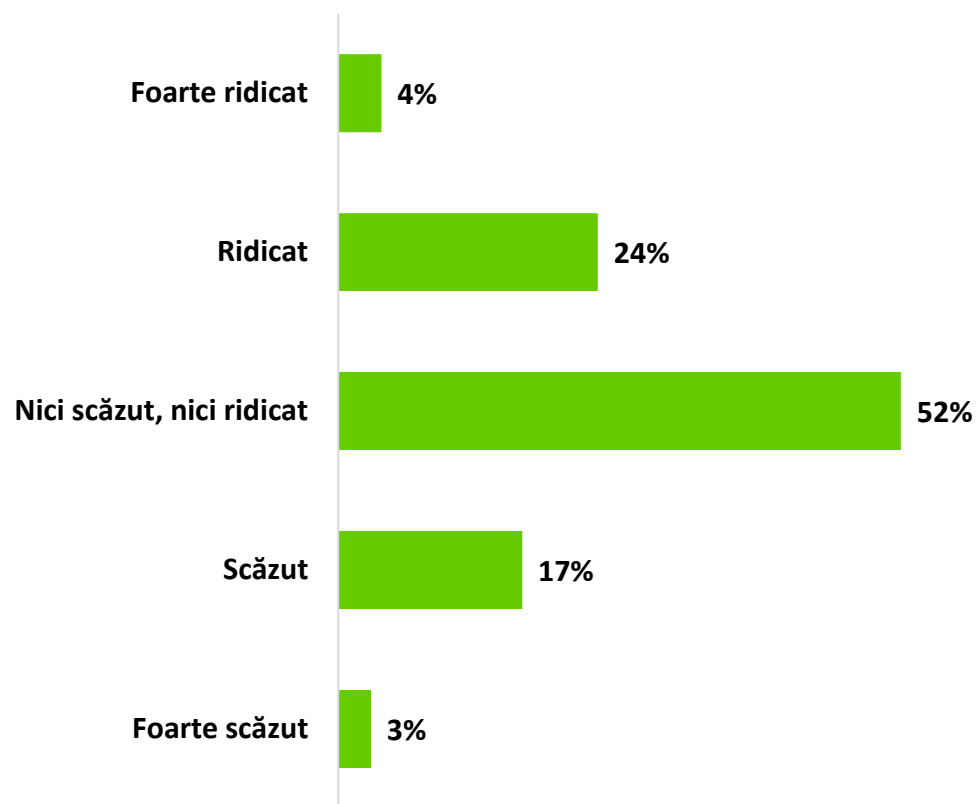
Sursă: INS, Cercetările statistice din domeniul educației, anul școlar 2020-2021.

3. REZULTATE

A. Situația actuală și nevoile de infrastructură educațională

D: Nivelul dotărilor din grădinițe

Media: 3,11 (din maxim 5)

Conform directorilor participanți la studiu **nivelul dotărilor grădinițelor conduse** este unul mediu (**3,11 din 5**). Această valoare întărește spusele directorilor, cadrelor didactice și părinților participanți la studiul calitativ.

Aceștia susțin că grădinițele din România **au dotări de bază pentru desfășurarea activității**, însă acestea nu se ridică, nici pe departe, la așteptările părților implicate în actul educațional. **Lipsa de dotări conduce la limitarea tipurilor de activități** ce pot fi realizate în grădinițe.

Directorii grădinițelor din **mediul urban** apreciază că nivelul dotărilor în materie de infrastructură educațională **este mai ridicat (3,15)** decât nivelul estimat de directorii din mediul rural (3,09).

În ceea ce privește cele 4 regiuni analizate, doar directorii din **Regiunea Nord-Vest** apreciază că grădinițele coordonate au un nivel mai ridicat al dotărilor (3,29).

Se poate observa că distribuția răspunsurilor directorilor este una normală (clopotul lui Gauss), ceea ce confirmă reprezentativitatea studiului la nivel național, profilul grădinițelor participante la studiu variind de la deloc dotate la extrem de bine dotate.

(DIRECTORI) Q1. Din perspectivă managerială, cum evaluați nivelul dotărilor în materie de infrastructură educațională din grădinița dv? (Operatorul va face mențiunea că nu ne referim la aspectul clădirii, prezența toaletelor etc, ci doar dotări educaționale)

CD+D+E: Nevoi generale ale grădinițelor

Ideea ar fi că este nevoie din toate. (F, Director, NV)

Idei din studiul calitativ – directori și cadre didactice

Nevoile grădinițelor sunt extrem de diferite și variază de la o unitate la alta. Experții intervievați au accentuat acest aspect și au precizat că cea mai bună metodă de cuantificare a nevoilor și, evident, de identificare a celor mai bune moduri de intervenție este la **nivel local, punctual, pentru fiecare unitate în parte**. Categoriile de mai jos reprezintă o sintetizare a celor mai stringente nevoi menționate în discuțiile cu directori și educatori. La nivel general/național directorii, educatorii și experții au identificat următoarele categorii de nevoi:

01

materiale consumabile

Precum hârtie (albă și colorată), cartoane pentru decupaj, carioci, creioane, jucării etc. Cu toate că părinții cumpără astfel de materiale la începutul anului, acestea nu rezistă/nu mai pot fi folosite nici măcar până la mijlocul anului școlar. În aceste condiții, educatorii trebuie să intervină și să acopere aceste lipsuri.

02

materiale educaționale

Din grădinițe lipsesc cărți/biblioteci, figurine (ex. animale), cuburi, LEGO, jocuri educaționale etc. Această categorie de resurse implică investiții financiare semnificative ca sumă și ar trebui acoperite exclusiv din banii primiți de la autoritățile locale.

03

dotări și materiale pentru sport și artă

Nevoile de mișcare și de dezvoltare artistică nu pot fi acoperite în aproximativ jumătate dintre grădinițele din România. De aceea, dotarea unor spații exterioare și interioare pentru mișcare și ateliere de creație este necesară pentru asigurarea dezvoltării complete a copiilor, nu doar în zona competențelor cognitive.

04

formare și cursuri

Progresul și perfecționarea joacă un rol important în rândul cadrelor didactice și directorilor. În contextul creșterii numărului de copii cu CES pregătirea educatoarelor în acest sens este o prioritate.

05

dotări tehnologice/digitale

Educatorii au nevoie și de mijloace moderne de a-și desfășura activitatea. De aceea, imprimantele, proiectoarele, laptopurile/PC-urile, tablele interactive sunt necesare pentru asigurarea unui act educațional cât mai calitativ.

06

personalul grădinițelor

Este nevoie de suplimentarea numărului de educatori, îngrijitori și specialiști precum logopezi, psihologi, profesori de sprijin etc.

07

renovarea sălilor de clasă și a clădirilor*

* Acest aspect nu face obiectul prezentului studiu, însă persoanele participante la studiul calitativ le-au adus în discuție.

P: Nevoi generale ale grădinițelor (1/2)

Idei din studiul calitativ – părinți

Părinții participanți la discuțiile de grup au identificat următoarele nevoi ale grădinițelor de stat.

01 lipsa locurilor în grădinițele de stat

este **o mare problemă** în special în mediul urban. Părinții sunt nevoiți să se intereseze și să își înscrie copiii pe liste de așteptare încă de la naștere (în București), să își înscrie copilul la creșă sau să apeleze la grădinițe private.

Este foarte greu să intri la o grădiniță de stat. Copilul meu a stat la o creșă privată până să aibă loc la o grădiniță de stat. (F, părinte, rural, C)

Informațiile despre înscrierea la grădiniță sunt inaccesibile și/sau greu de înțeles. Procesul de înscriere este unul provocator și poate demotiva părinții.

02 nerespectarea programului prelungit

Grădinițele cu program prelungit nu își respectă programul, unele dintre acestea cerând indirect părinților să își ia copiii chiar și cu o ora/o oră jumătate înainte de terminarea programului oficial: *Deși e cu program până la 18:00, trebuie să iei copilul până în ora 16:00 și se întâmplă prin discursuri mascate la ședințe. (B, părinte, urban, NE).*

03 dotările grădinițelor

sunt, în mare parte, **sub nivelul așteptărilor părinților**. Aceștia afirmă că lipsa materialelor consumabile ar trebui rezolvată cu celeritate de către stat, aceasta punând presiune și pe bugetul familiei. Bineînțeles, statul ar trebui să asigure condiții adecvate pentru desfășurarea actului educațional în siguranță și igienă (ex. căldură, apă caldă, săpun etc). *Culorile folosite mai mult zgârie decât să coloreze. (B, părinte, urban, B-IF) Cadourile pentru educatoare și tot ce trebuie plătit la grădinița de stat te poate duce mai scump decât la privat (B, părinte, urban, NE)*

04 personalul grădinițelor

este insuficient. Părinții susțin că este nevoie de: personal auxiliar (în multe grădinițe fiind inexistent), asistenți medicali, logopezi și psihologi.

P: Nevoi generale ale grădinițelor (2/2)

Idei din studiul calitativ - părinți

Părinții participanți la discuțiile de grup au identificat următoarele nevoi ale grădinițelor de stat.

05 comunicarea

trebuie îmbunătățită. Educatorii ar trebui să comunice mai des cu părinții despre progresul și zonele nevralgice ale dezvoltării copiilor. De asemenea, în timpul pandemiei educatorii trimiteau pe grupul de WhatsApp poze și filmulețe din timpul activităților. În prezent, spre nemulțumirea părinților, educatorii au renunțat la această practică.

06 meniul servit copiilor

În multe grădinițe, **meniul nu este la nivelul așteptărilor părinților**, aceștia considerând că nu este suficient de nutritiv și nici consistent caloric. Există diferențe semnificative între părinții din diferite regiuni cu privire la subiectul alimentației în grădinițe. Cei mai nemulțumiți sunt părinții din regiunea București-Ilfov, care vor o schimbare radicală a meniurilor, spre deosebire de părinții din celelalte regiuni care sunt mult mai permisivi. Totuși, și cei din urmă își doresc o calitate mai ridicată a ingredientelor și preparatelor servite copiilor în grădinițele de stat.

07 curriculumul și pregătirea pentru școală

Părinții participanți la discuțiile de grup se declară **mai degrabă nemulțumiți** de curriculumul și activitățile desfășurate la grădiniță. Aceștia consideră că grădinița se concentrează prea mult pe aspectele cognitive și mai puțin pe lucrurile practice, necesare dezvoltării copiilor pentru a se descurca în societatea actuală.

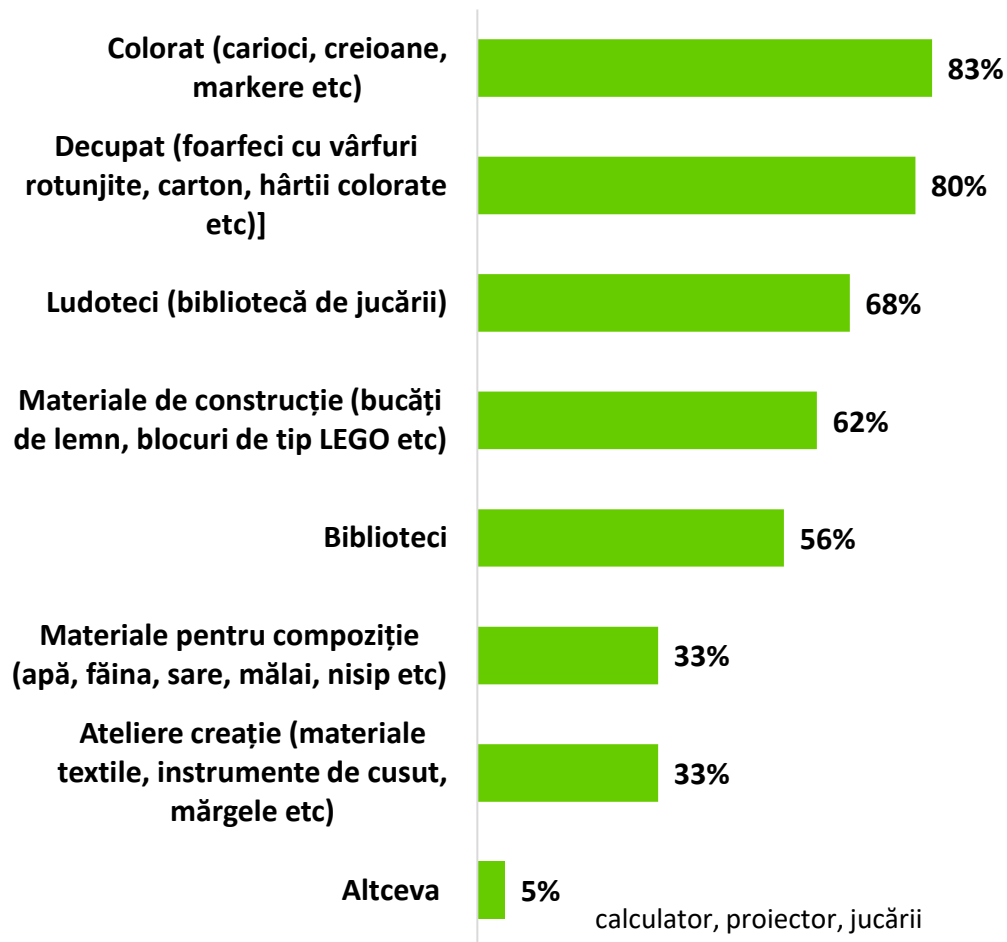
Trebuie să știe cum să reacționeze în anumite situații, să se pună accentul pe inteligența emoțională, educație financiară, cunoștințe de nutriție, să interacționeze cu mai multe sporturi. (F, părinte, urban, B-IF)

Eu îmi doresc să aibă activități adecvate vârstei, să se joace, nu să învețe să scrie. (B, părinte, rural, V)

08 copiii cu CES

Deși în cadrul studiului, situația copiilor cu CES este menționată de educatori (vezi capitolul 3.B *Formarea personalului didactic*), aceasta a apărut foarte rar în discuțiile cu părinții, ceea ce demonstrează că educatorii preferă să nu discute cu părinții acest subiect și nici dificultățile întâmpinate în timpul activității.

D: Inventarul materialelor educaționale*

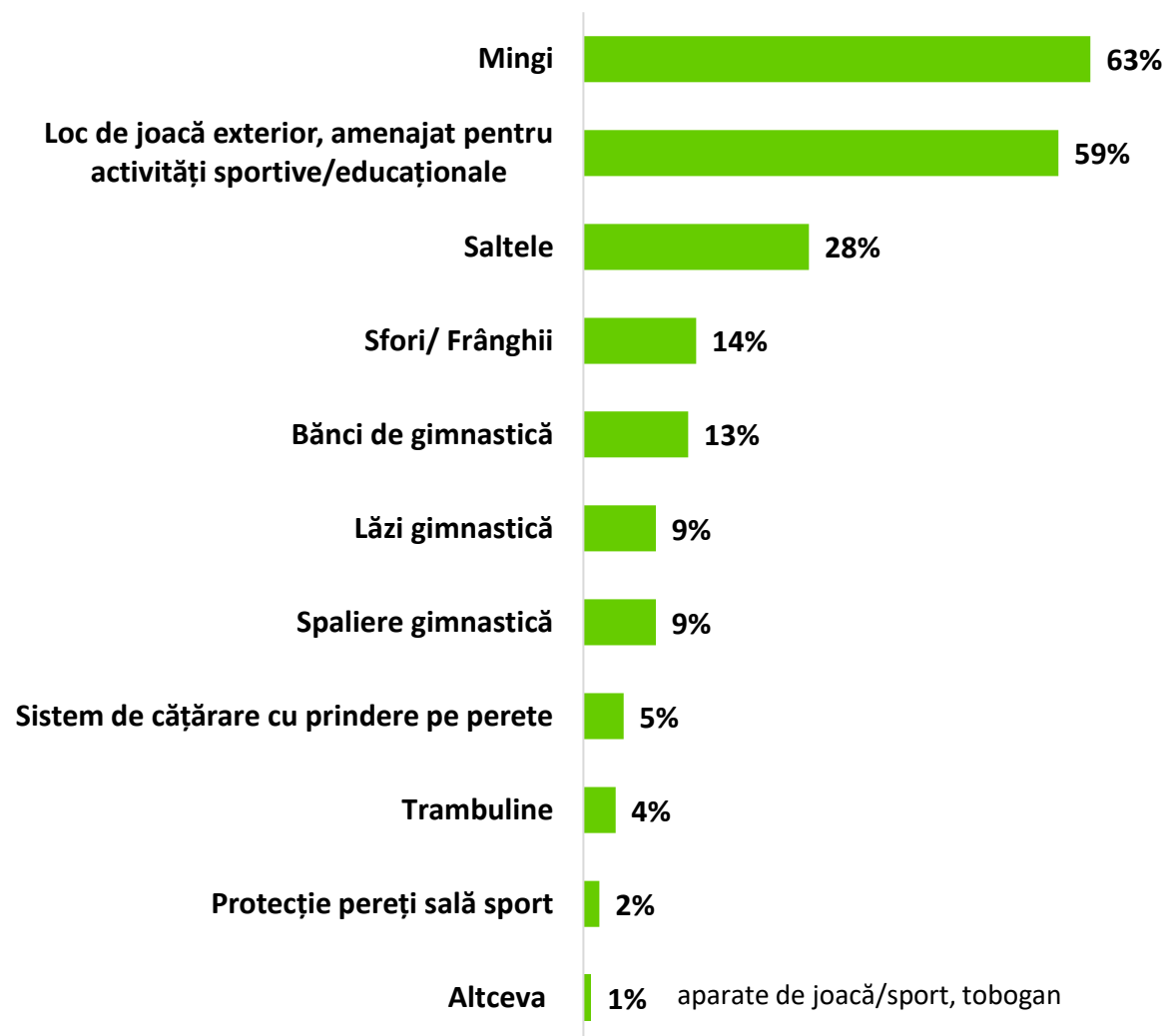
	Mediu		Regiuni de dezvoltare			
	Rural	Urban	Sud Muntenia	SV Oltenia	Nord-Vest	Nord-Est
Colorat	80%	88%	82%	48%	94%	74%
Decupat	75%	90%	80%	76%	76%	67%
Ludoteci	63%	78%	63%	61%	71%	51%
Materiale de construcție	56%	73%	51%	46%	47%	54%
Biblioteci	46%	75%	32%	48%	47%	51%
Materiale pentru compoziție	23%	53%	23%	28%	35%	23%
Ateliere creație	26%	48%	31%	41%	18%	36%
Altceva	4%	6%	4%	5%	6%	5%

* **Atenție!** Din studiul calitativ am aflat că, în cea mai mare parte a grădinițelor, cadrele didactice și părinții contribuie financiar la dotarea acestora cu materialele educaționale și/sau cu alte dotări necesare pentru buna desfășurare a actului educațional. De aceea, este posibil ca procentul aferent unor dotări să fie crescut artificial. Recomandăm tratarea cu precauție a acestor rezultate. Părinții nu pot achiziționa materialele necesare decât dacă grădinița are personalitate juridică și dacă există o Asociație a Părinților.

Răspunsurile directorilor la întrebarea cu nevoi predefinite confirmă informațiile descoperite în cadrul studiului calitativ.

(DIRECTORI) Q2. Vă voi citi o listă de materiale educaționale. De care dintre acestea dispune grădinița dvs. pentru realizarea activității educaționale zilnice? (răspuns multiplu, ordine aleatorie)

D: Inventarul materialelor pentru activități motrice și sportive

Din discuțiile individuale și de grup s-a profilat **nevoia prioritară de creare, amenajare și dotare a unor spații dedicate activităților motrice și sportive.**

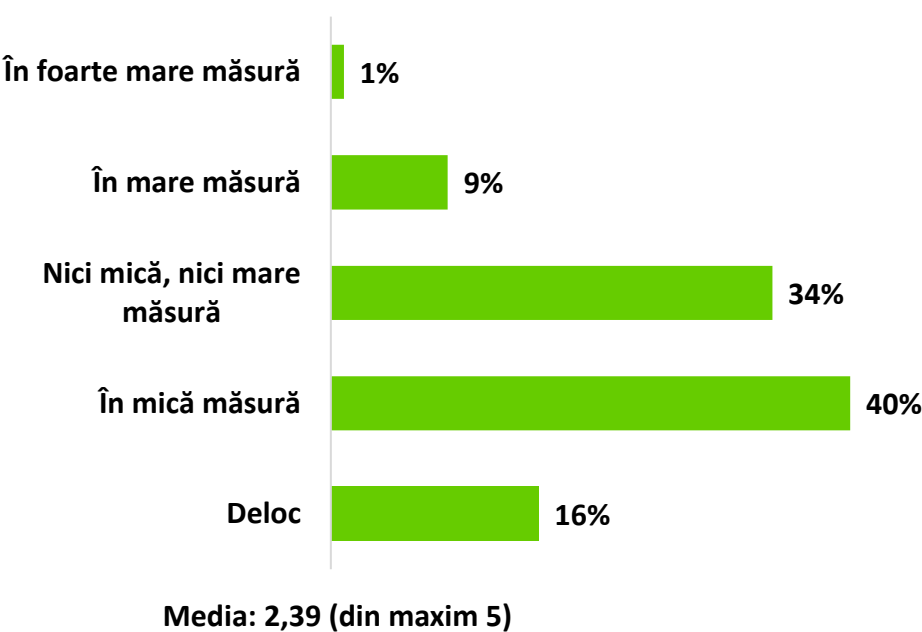
În cazul în care grădinițele dispun de spații exterioare în care pot desfășura astfel de activități, acesta sunt: împărțite cu școala de care aparțin, deloc/insuficient dotate, amenajate deficiar sau cu dotări vechi ce implică riscuri pentru sănătatea copiilor. **Amenajarea unor locuri de joacă exterioare/interioare implică niște costuri foarte mari** pe care, în cele mai multe cazuri, școlile de care aparțin grădinițele nu le pot acoperi.

În funcție de mediu, există diferențe semnificative pentru primele 3 categorii de dotări în **favoarea grădinițelor urbane**: mingi +16%, loc de joacă exterior +6% și saltele +7%. Nu există diferențe semnificative între regiunile de dezvoltare analizate.

Atât cadrele didactice, cât și părinții susțin că **mișcarea are un rol esențial în dezvoltarea armonioasă a copiilor**. Totuși, educatorii au povestit că se confruntă cu părinți care nu sunt de acord ca ai lor copii să desfășoare activități afară, indiferent de natura acestora.

(DIRECTORI) Q3. De care dintre următoarele materiale dispune grădinița dvs. pentru desfășurarea activităților motrice și sportive? (răspuns multiplu, ordine aleatorie)

D: Inventarul materialelor pentru activități cu specific STEM

	Mediu		Regiuni de dezvoltare			
	Rural	Urban	Sud Muntenia	SV Oltenia	Nord-Vest	Nord-Est
Medie	2,24	2,70	2,36	2,34	2,24	2,44

Per total, grădinițele din România nu au dotările necesare pentru desfășurarea activităților cu specific STEM. Toate categoriile de participanți la studiul calitativ identifică beneficiile implementării unor cursuri STEM în cadrul grădinițelor, însă consideră că ar trebui rezolvate cu prioritate alte nevoi ce stau la baza actului educațional.

(DIRECTORI) Q4. În ce măsură grădinița dvs. dispune de materiale pentru derularea activităților cu specific STEM (Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică)?

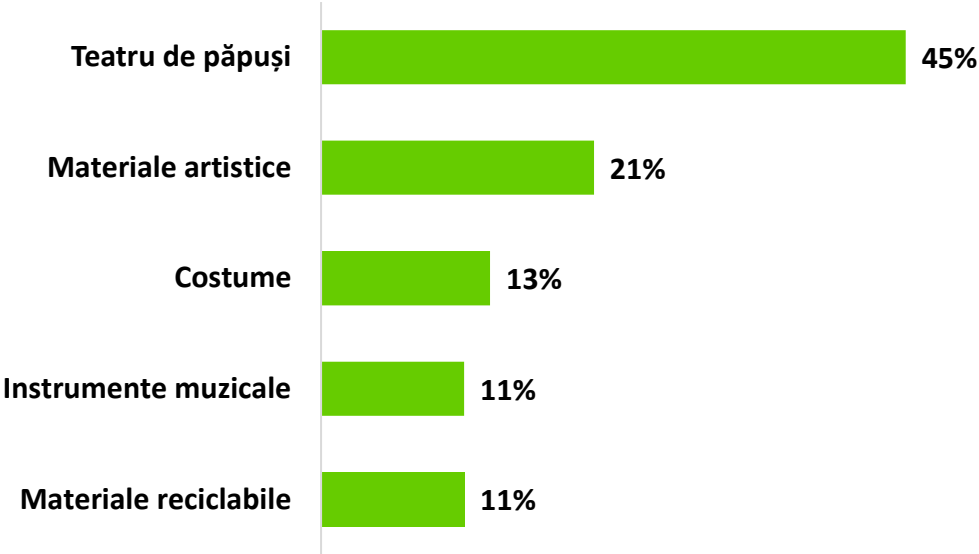
D: Inventarul materialelor pentru alte activități

32%

dintre grădinițele din România au la dispoziție materiale care să le permită să desfășoare și alte activități decât cele obișnuite (ex. artă, teatru etc)

	Mediu	
	Rural	Urban
Da	23%	46%

Nu există diferențe semnificative între cele 4 regiuni de dezvoltare analizate.

Doar o treime dintre grădinițe sunt pregătite, în ceea ce privește dotările, pentru a acomoda activități diferite față de cele obișnuite/zilnice. Grădinițele din mediul urban dispun de mai multe resurse în această zonă decât cele din mediul rural.

Copiii sunt foarte încântați de aceste tipuri de activități, însă, acestea se desfășoară cu o frecvență destul de redusă.

(DIRECTORI) Q5. Grădinița dvs. dispune și de alte tipuri de materiale (pentru activități precum artă, teatru etc)?

(DIRECTORI) Q5.a. (Dacă DA la Q5) Care sunt acestea?

D: Inventarul materialelor pentru activități motrice și sportive

TOP 3 TOTAL MENȚIUNI

19%

Dotări și materiale pentru activitățile sportive de exterior (în curtea grădiniței)

17%

Materiale pentru dezvoltarea abilităților artistice (ex. muzică, teatru etc)

16%

Dotări și materiale pentru activitățile sportive de interior (desfășurate în grădiniță)

Și

Materiale pentru atelierele de creație (ex. materiale textile, hârtii colorate, culori, etc)

TOP 3 PRIMA MENȚIUNE

30%

Dotări și materiale pentru activitățile sportive de exterior (în curtea grădiniței)

19%

Dotări și materiale pentru activitățile sportive de interior (desfășurate în grădiniță)

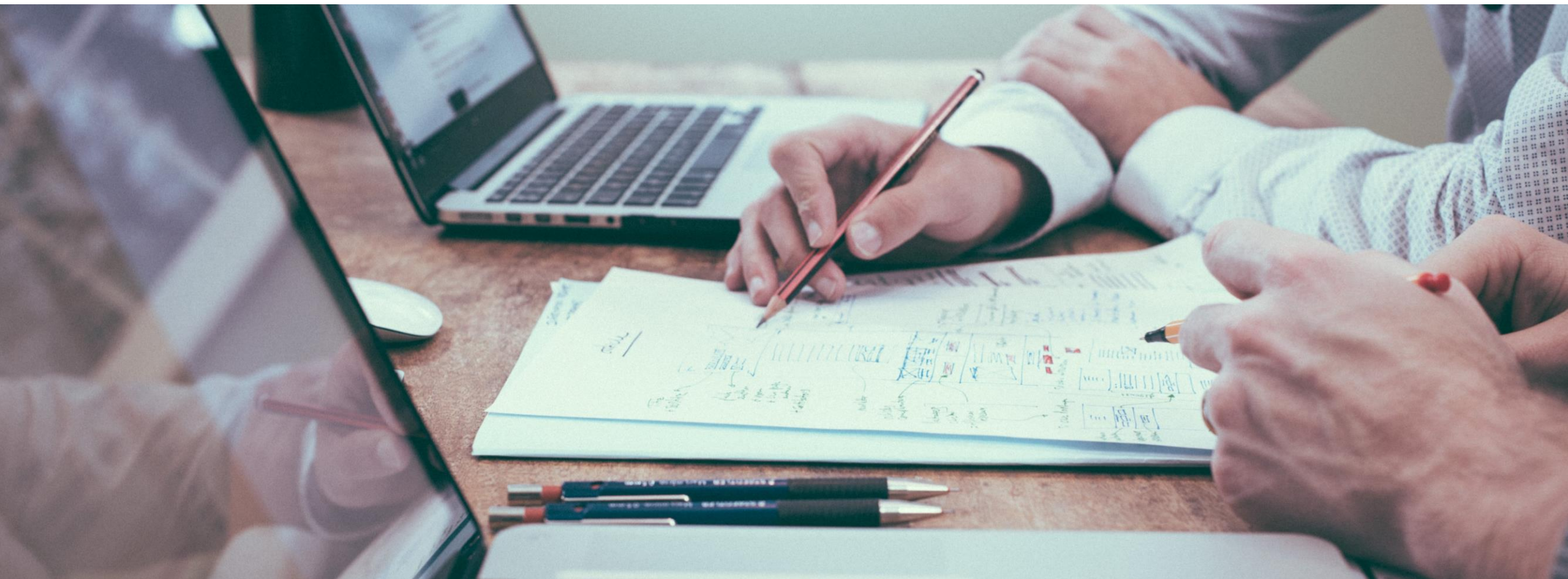
15%

Materiale educaționale pentru zonele educaționale de bază (ex. scriere, citire, matematică, fișe de lucru etc)

Analiza comparativă realizată pe primele mențiuni relevă că grădinițele din mediul **urban** au nevoie într-o mai mare măsură de dotări și materiale pentru **activitățile sportive de exterior** (Rural 25% și Urban 40%), iar grădinițele din mediul **rural** au nevoie stringentă și de **materiale pentru zonele educaționale de bază** (Rural 20% și Urban 5%).

Nu există diferențe semnificative între cele 4 regiuni de dezvoltare analizate.

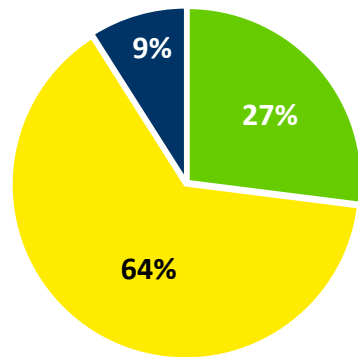
(DIRECTORI) Q6. Vă voi citi o listă cu dotări educaționale ce pot contribui la asigurarea unui act educațional la nivel ridicat. Care dintre acestea sunt cele mai importante 3 dotări de care grădinița dvs. are nevoie în acest moment? (top 3, ordine aleatorie)

3. REZULTATE

B. Formarea personalului didactic din grădinițe

CD: Studiile cadrelor didactice

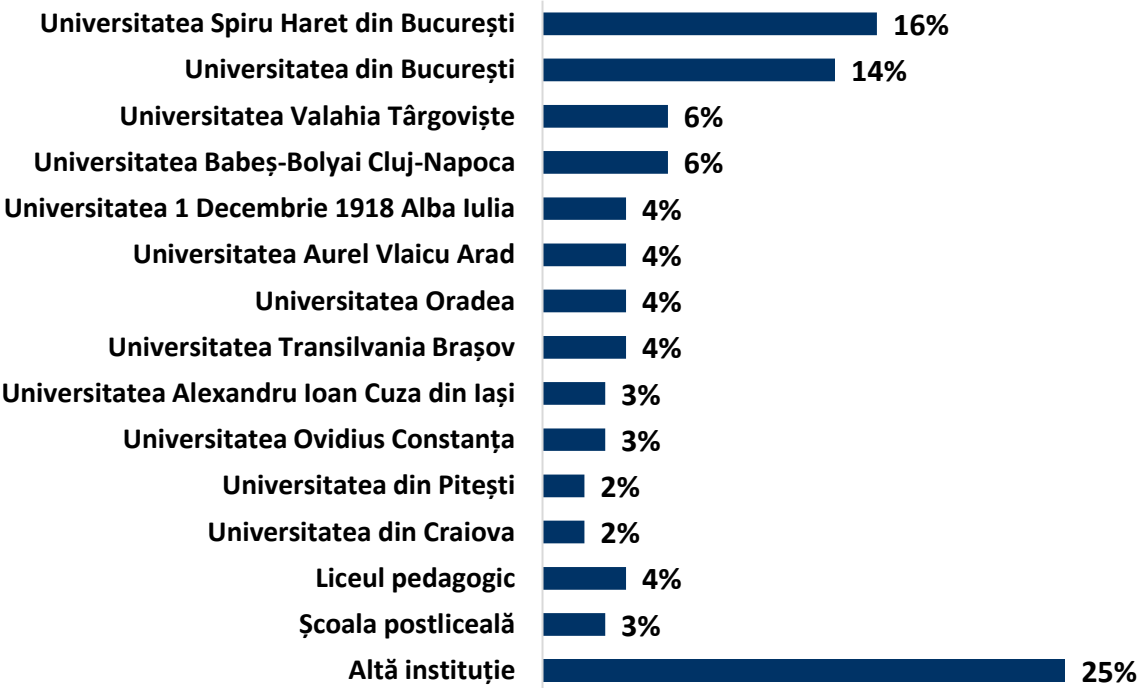
- Studii superioare - Master
- Studii superioare - Licență
- Liceul

Cea mai mare parte a educatorilor participanți la studiu sunt absolvenți ai ciclului de **Licență (studii superioare)** al universităților din București (UB și Spiru Haret). Din graficul alăturat se poate observa că educatorii au urmat și facultăți din cadrul universităților din proximitatea localităților de rezidență.

Cadrele didactice din mediul urban și cele din **regiunile SV Oltenia și Nord-Vest** sunt cele care au absolvit programe de Master într-un procent mai mare decât colegii din mediul rural sau cei din celelalte regiuni.

(CADRE DIDACTICE) Q1. Care este cea mai înaltă formă de învățământ absolvită?

	Mediu		Regiuni de dezvoltare			
	Rural	Urban	Sud Muntenia	SV Oltenia	Nord-Vest	Nord-Est
Studii superioare - Master	24%	35%	29%	30%	33%	16%
Studii superioare - Licență	66%	58%	67%	59%	59%	66%
Liceul	10%	7%	4%	11%	8%	18%

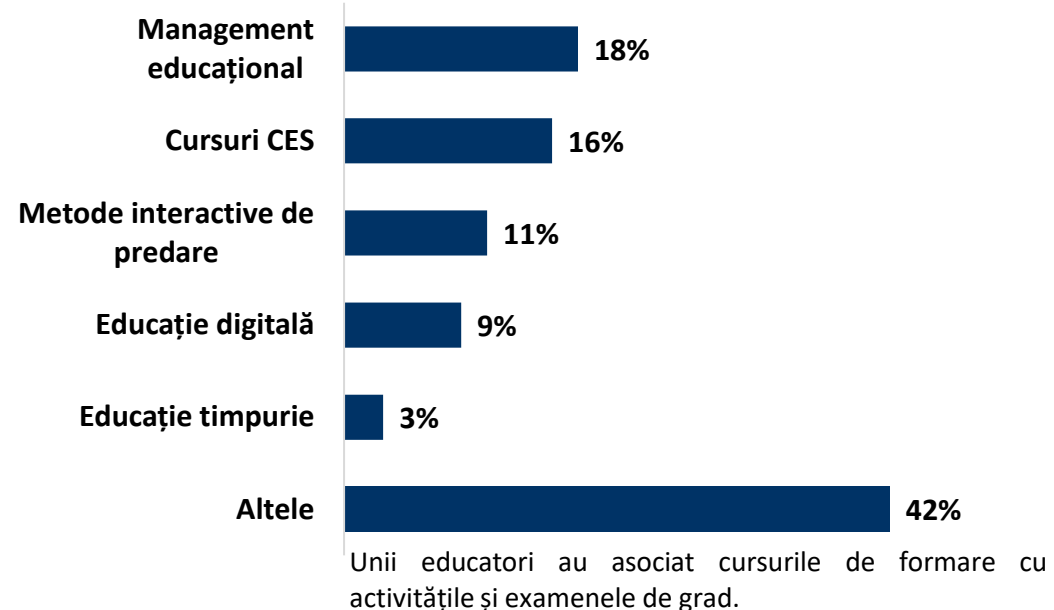
(CADRE DIDACTICE) Q2. Cum se numește ultima instituție de învățământ absolvită?

CD: Programe de perfecționare parcurse

93%

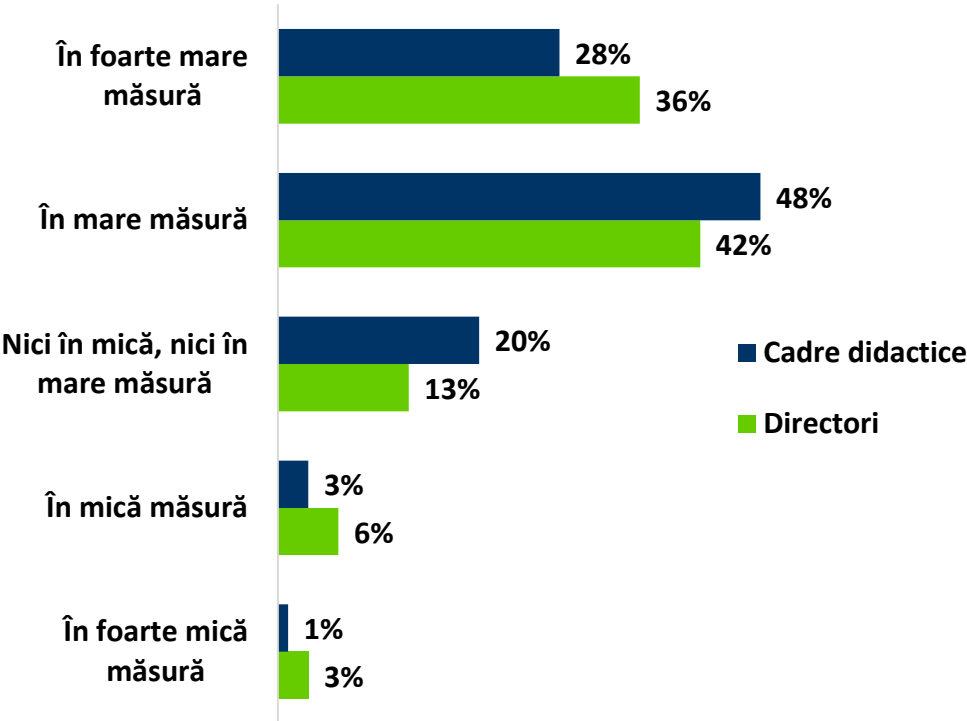
dintre educatori au participat la cursuri/programe de perfecționare de-a lungul carierei

Educatorii din regiunea **Sud Muntenia** au urmat cursuri de perfecționare într-un procent mai mare decât colegii din celelalte regiuni, în special cu **tematica CES**. Educatorii din regiunea **Sud-Vest Oltenia** au participat într-un procent mai ridicat decât educatorii din alte regiuni la cursuri de **Management educațional**.

(CADRE DIDACTICE) Q3. De-a lungul carierei dvs. ați urmat și alte programe de perfecționare?
(CADRE DIDACTICE) Q4. (Dacă DA la Q3) Cum se numesc programele de perfecționare urmate?

CD+D: Dorința de urmare a programelor de perfecționare

Medie Cadre Didactice: 3,98 (din maxim 5)
Medie Directori: 4,03 (din maxim 5)

(CADRE DIDACTICE) Q5. În ce măsură doriți să urmați programe/cursuri de perfecționare?
(DIRECTORI) Q7. În ce măsură doriți să urmați programe/cursuri de perfecționare pentru funcția de director?

	Mediu		Regiuni de dezvoltare			
	Rural	Urban	Sud Muntenia	SV Oltenia	Nord-Vest	Nord-Est
Cadre didactice	3,94	4,12	3,95	4,15	3,98	3,93
Directori	3,96	4,15	4,14	4,08	4,18	4,13

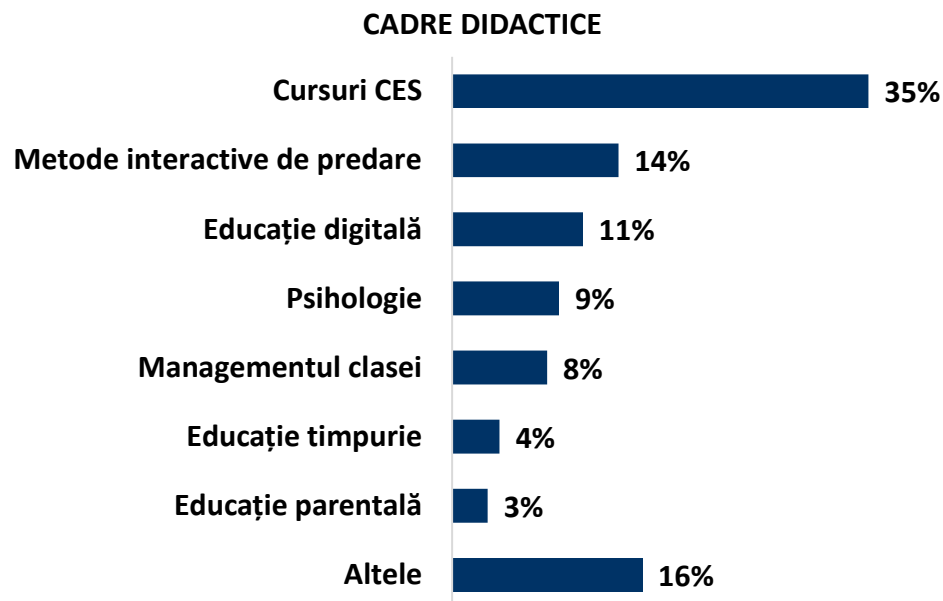
Directorii și cadrele didactice din grădinițele **urbane** sunt, în medie, **mai deschiși** decât colegii lor din mediul rural să participe la programe/cursuri de perfecționare pentru rolul ocupat. Motivația acestora este, mai degrabă, una pragmatică legată de creșterea numărului de credite. Educatorii care sunt mai puțin interesați de urmarea unor cursuri de perfecționare sunt cei apropiați de vârsta pensionării.

Cursurile necesare pentru perfecționarea cadrelor didactice și directorilor: (prezentate în ordinea importanței)

1. Depistarea, abordarea și lucrul cu copiii cu CES*: *Noi nu am fost pregătite pentru copiii cu CES. (educator, C)*
2. Managementul clasei*
3. Dezvoltarea inteligenței emoționale și sociale a copiilor
4. Informatică, digitalizare și predare online
5. Metode de predare non-formale

Conform educatorilor și directorilor cursurile marcate cu * (locul 1 și 2) sunt **absolut necesare** deoarece numărul copiilor cu CES a crescut exponențial în ultimii ani, generând provocări multiple în ceea ce privește managementul clasei.

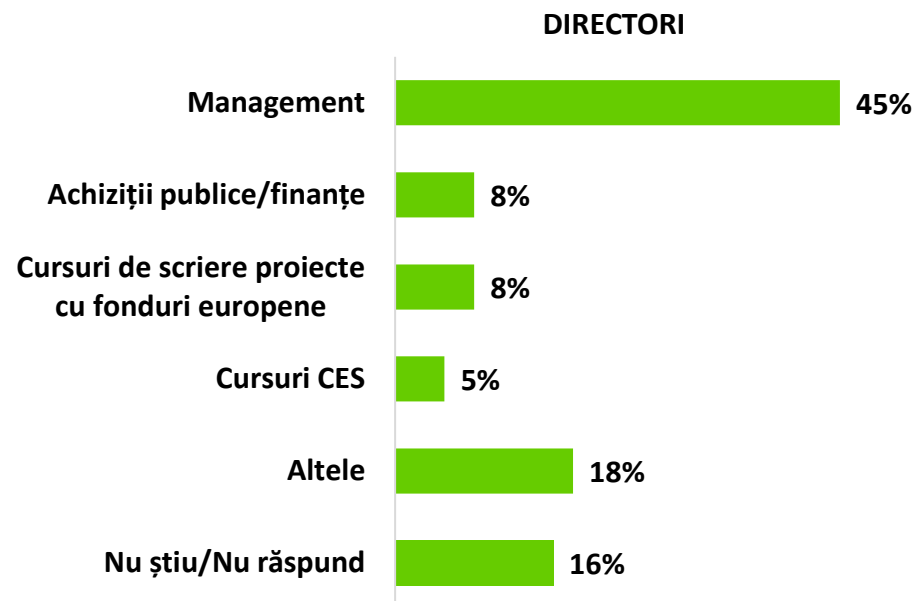
CD+D: Propuneri de cursuri/programe de formare profesională

Educatorii din mediul urban doresc, într-un procent mai mare decât colegii din mediul rural, să urmeze **cursuri cu tematica CES care să cuprindă și o componentă practică**, nu doar teoretică (urban 42% și rural 33%). În același timp, cadrele din mediul rural au nevoie de mai multă formare în ceea ce privește metodele interactive de predare (urban 9% și rural 15%). De asemenea, la nivel de regiuni, educatorii din Nord-Estul României sunt cei care doresc să urmeze cursuri pe tematica CES (NE 40% și total eșantion 35%).

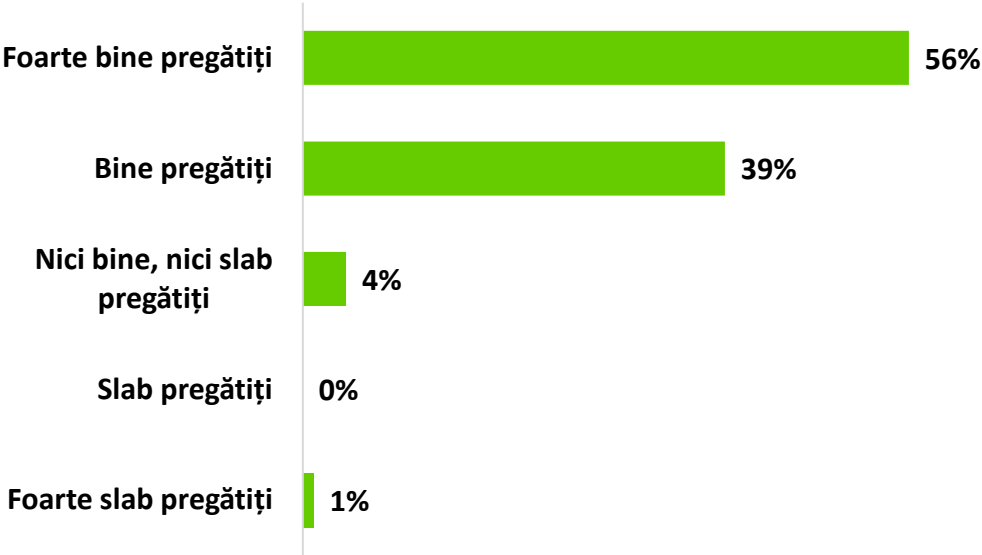
(CADRE DIDACTICE) Q6. Care sunt cursurile, formările, domeniile de formare care considerați că v-ar putea ajuta pentru a pregăti și mai bine copiii pentru școală?

(DIRECTORI) Q8. Care sunt cursurile, formările, domeniile de formare care considerați că v-ar putea ajuta pentru postul de manager al instituției?

Directorii grădinițelor din România își doresc să participe la cursuri care să le îmbunătățească **activitatea managerială**. Graficul de mai sus confirmă informațiile descoperite în studiul calitativ, în cadrul căruia directorii subliniau importanța parcurgerii unor cursuri, în special, de **management al resurselor umane**.

D: Gradul de pregătire a educatorilor din perspectiva directorilor

Media: 4,49 (din maxim 5)

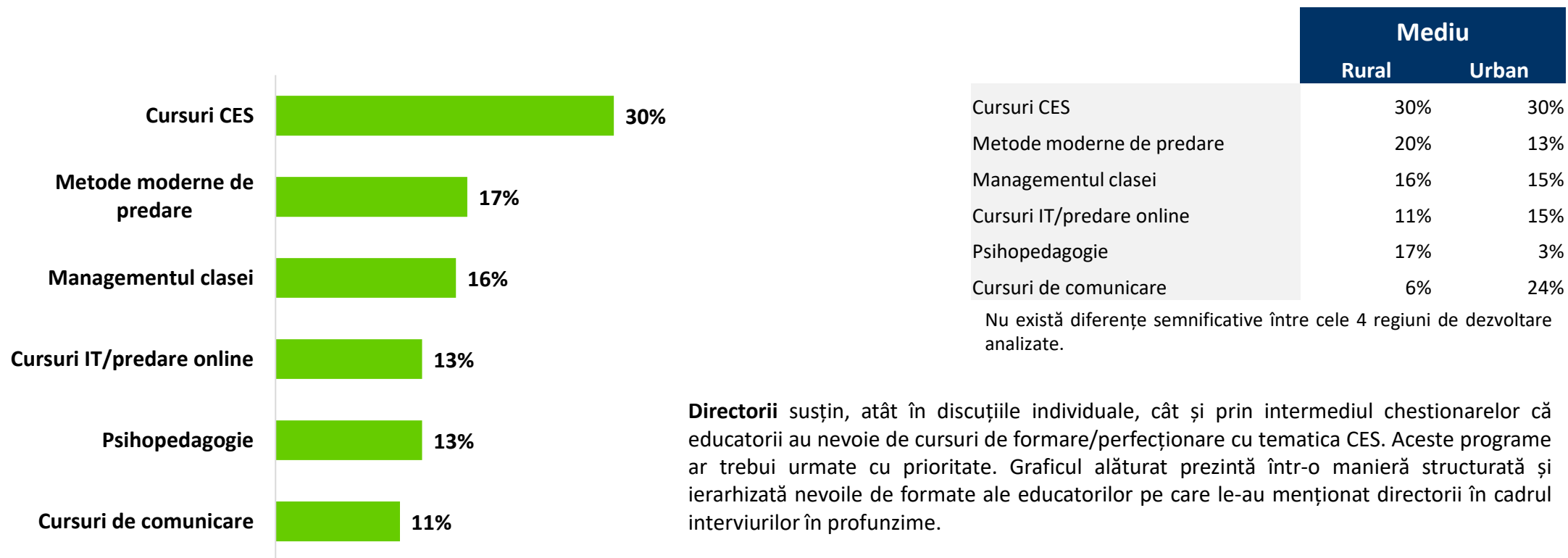
Peste jumătate dintre directori evaluează că **educatorii** din grădinițele pe care le conduc **sunt foarte bine pregătiți**. Percepția pozitivă asupra pregătirii și competențelor educatorilor se regăsește și în cadrul interviurilor cu managerii grădinițelor.

	Mediu	
	Rural	Urban
Medie	4,45	4,58

Nu există diferențe semnificative între cele 4 regiuni de dezvoltare analizate.

(DIRECTORI) Q9. Cât de bine pregătiți considerați că sunt educatorii din grădinița pe care o conduceți?

D: Formarea adițională a educatorilor - propuneri

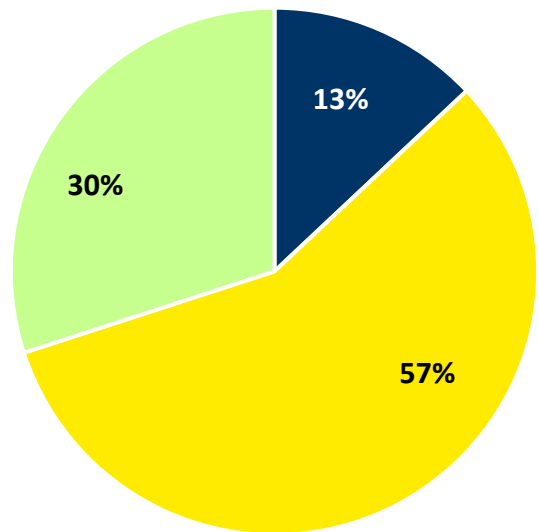

Directorii susțin, atât în discuțiile individuale, cât și prin intermediul chestionarelor că educatorii au nevoie de cursuri de formare/perfecționare cu tematica CES. Aceste programe ar trebui urmate cu prioritate. Graficul alăturat prezintă într-o manieră structurată și ierarhizată nevoile de formare ale educatorilor pe care le-au menționat directorii în cadrul interviurilor în profunzime.

Directorii identifică și nevoia **formării personalului auxiliar, în special al îngrijitorilor**. Aceste persoane interacționează cu copiii, chiar dacă această activitate nu este una dintre atribuțiile acestora. Dată fiind lipsa de specialiști, personalul auxiliar joacă un rol fundamental în buna desfășurare a activității grădinițelor.

(DIRECTORI) Q10. Care sunt cursurile, formările, domeniile de formare care considerați că i-ar ajuta pe colegii dvs. educatori pentru a pregăti și mai bine copiii pentru școală?

D: Rolul asumat de directori în activitățile de educație timpurie

- Rol pasiv. Colegii educatori decid activitățile desfășurate și îmi comunică resursele de care au nevoie.
- Rol parțial activ. Le sugerez anumite activități educatorilor pentru a optimiza resursele disponibile.
- Rol activ. Le propun colegilor educatori activitățile și mă asigur că le realizează, toate acestea pentru a conserva resursele.

	Mediu		Regiuni de dezvoltare			
	Rural	Urban	Sud Muntenia	SV Oltenia	Nord-Vest	Nord-Est
Rol activ	14%	13%	14%	10%	6%	15%
Rol parțial activ	60%	50%	50%	48%	47%	59%
Rol pasiv	26%	37%	36%	42%	47%	26%

Peste jumătate dintre directorii participanți la studiu își asumă **un rol parțial activ** în activitatea grădinițelor gestionate, ceea ce înseamnă că le recomandă colegilor educatori anumite activități pentru a optimiza resursele de care dispune instituția. Directorii din **mediul rural** și cei din regiunea **Nord-Est** sunt cei care își asumă acest rol într-un procent mai mare decât colegii din mediul urban sau din celelalte 3 regiuni. Managerii grădinițelor care optează **să nu fie implicați în activitatea educatorilor (rol pasiv)** se regăsesc într-un procent mai ridicat în mediul **urban** și în regiunea **Nord-Vest**.

(DIRECTORI) Q11. Ce rol aveți, în calitate de director, în stabilirea activităților desfășurate în ciclul preșcolar?

CD+D: Nevoile grădinițelor la nivel de echipă – la nivel național

Idei din studiul calitativ – directori si cadre didactice

îngrijitori

Principala nevoie a directorilor și a cadrelor didactice este de ajutor din partea îngrijitorilor. Sunt câteva momente cheie în care îngrijitorii sunt absolut necesari: la venirea și plecarea copiilor, la programul de somn și la servirea mesei.

Avem un îngrijitor la 3 grupe și nu poate face față. (F, director, Buc-IF)

psihologi în grădinițe

Utilitatea unui astfel de specialist este evidentă. Psihologul grădiniței ar putea ajuta cadrele didactice și directorii cu anumite cazuri problematice, cu managementul clasei și facilita dialogul între grădiniță și părinți.

logopezi

Din echipa permanentă a unei grădinițe nu ar trebui să lipsească un logoped care să îi ajute pe copii cu pronunția și emisia vocală.

profesori de sprijin/shadow pentru copii
cu CES

Educatorii au nevoie de profesori specializați în lucrul cu copii cu CES deoarece sunt momente în care se simt depășiți de situație (fie nu știu cum să acționeze, fie se simt depășiți de situație).

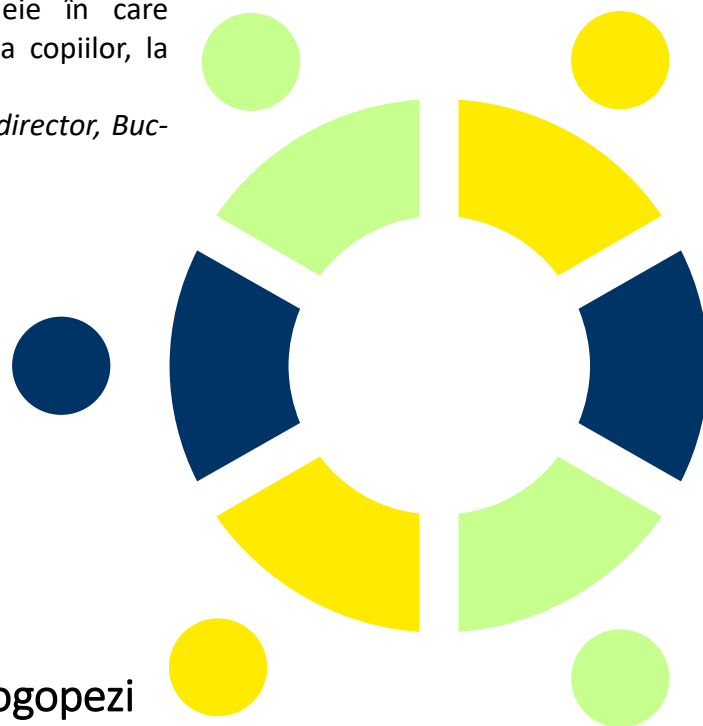
Copiii cu CES care vin în învățământul de masă ar trebui să aibă un însoțitor. (F, educator, SV)

colegi cadre didactice

Cadrele didactice resimt nevoia unor colegi care să îi ajute. Această dorință este exprimată, în special, de educatorii care au grupe combinate, cei cu grupe numeroase (peste 25 de copii) și cei care au mulți copii cu CES în grupă (> 2 copii).

terapeuți pentru copii cu CES

Acești specialiști ar juca un rol extrem de important în echipa unei grădinițe ajutând direct la depistarea și relaționarea corectă cu copiii cu CES și la o relație sănătoasă părinte-copil-grădiniță.

3. REZULTATE

C. Activitatea curentă și pregătirea copiilor pentru școală

CD+D+P: Activitățile desfășurate la grădiniță

Idei din studiul calitativ – directori, cadre didactice și părinți

În general, copiii reacționează într-o manieră pozitivă la mersul la grădiniță. Aceștia sunt foarte încântați deoarece **socializează, interacționează și se distrează** împreună cu alți copii.

Copiii reacționează foarte bine la activitățile care sparg rutina și care le permit să exploreze cât mai mult lumea din jur. Tocmai de aceea activitățile artistice (ex. teatru, opționale) sau cele desfășurate în natură îi atrag cel mai mult pe copii (ex. grădinărit, excursii). Prin intermediul acestor activități, educatorii reușesc să implementeze **cea mai eficientă metodă de învățare – cea prin joc.**

Prezența obișnuită este de aproximativ 160 de copii pe zi, iar în zilele când avem teatru se vede o creștere a numărului, care poate ajunge chiar până la 180-190 de copii. (Biletul costă 10 lei/copil) (F, director, B-IF)

Bineînțeles, nu doar copiii și educatorii sunt încântați de aceste tipuri de activități, ci și părinții care își doresc ca grădinițele să pună accentul, mai degrabă, pe **abordarea ludică** decât pe cea statică, rigidă și cognitivă ce va fi impusă copiilor din primul an de școală.

CD+D: Activitățile desfășurate la grădiniță

Conform cadrelor didactice și directorilor activitățile desfășurate la grupă sunt alese în funcție de **resursele disponibile** la un anumit moment. Am menționat anterior că **educatorii și părinții joacă un rol esențial** în asigurarea materialelor educaționale de zi cu zi. Totuși, pentru realizarea unor activități din categoriile 2 și 3 sunt necesare, uneori, investiții semnificative ce nu pot fi solicitate sau suportate de cadrele didactice/părinți.

1

- scriere (semne grafice)
- activități lingvistice (pe diverse teme, poezii și povești)
- activități manuale sau artistice (plastilină, colorat, pictură, dans, muzică, jocuri de construcție/cuburi etc)
- etc.

comune și cu frecvență ridicată

2

- ateliere de creație
- jocuri de rol (ex. situații ipotetice de tipul *la piață*, *la doctor*)
- activități motrice și sportive în funcție de spațiul și dotările disponibile în interior și exterior
- etc.

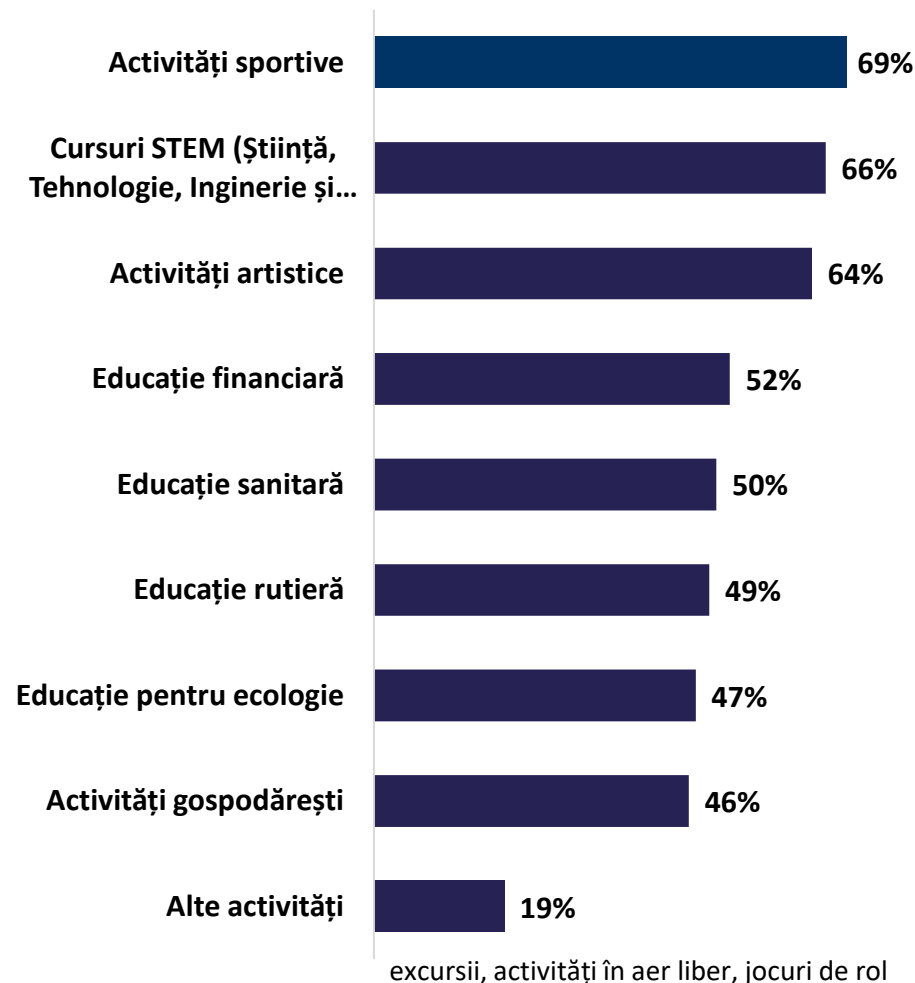
comune și cu frecvență scăzută

3

- teatru pentru copii (cu frecvență bilunară)
- modelaj
- activități ecologice și grădinarit
- educație financiară la grupa mare (joc de rol/magazin)
- educație digitală la grupa mare
- Excursii
- etc.

punctuale și cu frecvență redusă

CD: Activități de realizat, însă pentru care nu există resursele necesare

Desfășurarea activităților sportive reprezintă unul dintre cele mai importante puncte nevralgice ale educației timpurii. Copiii nu pot realiza astfel de activități din cauza lipsei unor zone, interioare și exterioare, amenajate și dotate specific.

Există numeroase cazuri în care grădinițele împart aceeași curte cu școli primare/gimnaziale, iar educatorilor le este teamă să scoată copiii în același spațiu cu elevii mai mari.

Pe lângă sport, educatorii își doresc ca desfășurarea unor **cursuri STEM** și a unor **activități artistice** să devină o realitate.

(CADRE DIDACTICE) Q13. Ce alte activități doriți să desfășurați cu copiii însă nu aveți resursele necesare?

CD: Rolul grădiniței ca prim pas de formare

99%

Se integrează mai ușor în societate
Le dezvoltă abilitățile de comunicare

98%

Le dezvoltă inteligența emoțională
Le dezvoltă personalitatea

97%

Devin mai independenți
Deprind abilitățile de bază pentru celelalte niveluri
educaționale (scris, citit)

2%

Le dezvoltă imunitatea (răspuns spontan)

Nu există diferențe semnificative între opiniile educatorilor din mediul urban și cei din mediul rural și nici în funcție de regiune.

Cadrele didactice identifică cu ușurință beneficiile și rolul grădiniței în formarea copiilor. Totuși, educatorii se confruntă frecvent cu părinți care, din varii motive, nu își înscriu copiii la grădiniță.

O idee recurentă în discuțiile de grup cu educatorii a fost cea că este **nevoie de intervenție prioritară și urgentă pentru informarea/educarea părinților cu privire la importanța grădiniței** (subiectul este dezvoltat în secțiunea următoare a raportului).

Educatorii au atras atenția asupra a două subiecte extrem de relevante în discuția despre prezentul și viitorul educației timpurii: **digitalizarea și efectele pandemiei de COVID-19.**

Accesul la dispozitivele digitale de la vârste fragede are impact negativ asupra dezvoltării limbajului și abilităților de socializare cu ceilalți copii.

Părinții scapă de copii dându-le telefonul sau tableta, iar așa scad aptitudinile lor de comunicare. (F, educator, SE)

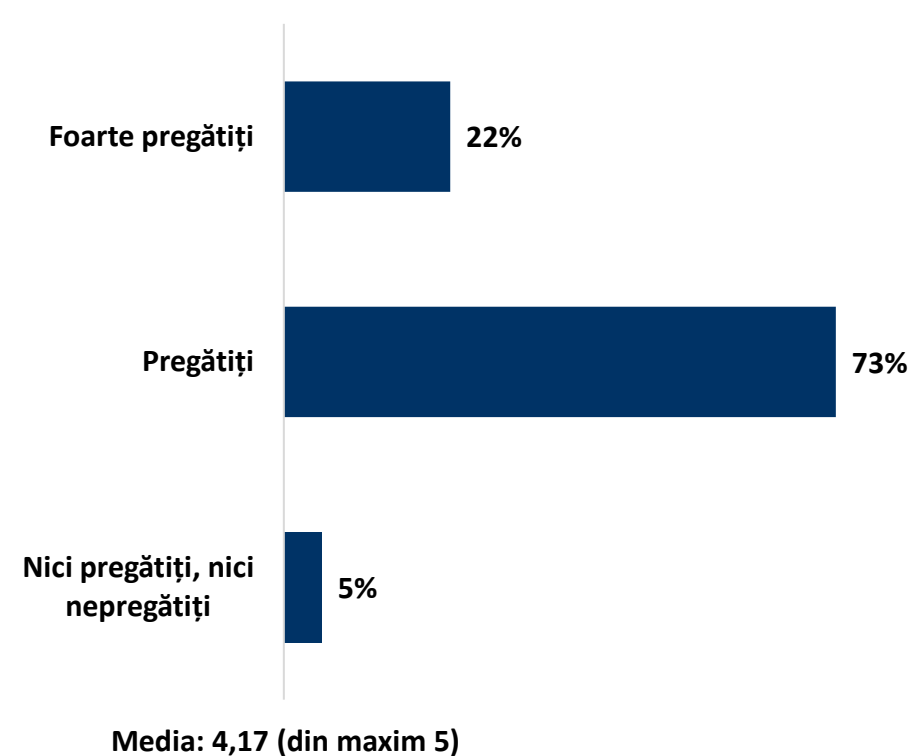
Generațiile de copii care nu am mai mers la grădiniță din cauza pandemiei înregistrează decalaje de dezvoltare față de generațiile anterioare, cele care au urmat toți anii de grădiniță față în față. **Experții** participanți la studiu susțin cele spuse de cadrele didactice și identifică o oportunitate de revizuire a curriculumului și de pregătire a educatorilor pentru a gestiona noua realitate cât mai bine.

Din cauza pandemiei s-a degradat nivelul educației pentru că părinții nu s-au ocupat de copii. (F, educator, SE)

Vom avea foarte mult de lucru cu copiii care nu au fost la grădiniță din cauza pandemiei. (F, învățător, C)

(CADRE DIDACTICE) Q14. Cum îi ajută pe copii educația timpurie ca pas premergător pentru școală? (alegere multiplă, ordine aleatorie)

CD: Nivelul de pregătire a copiilor pentru școală

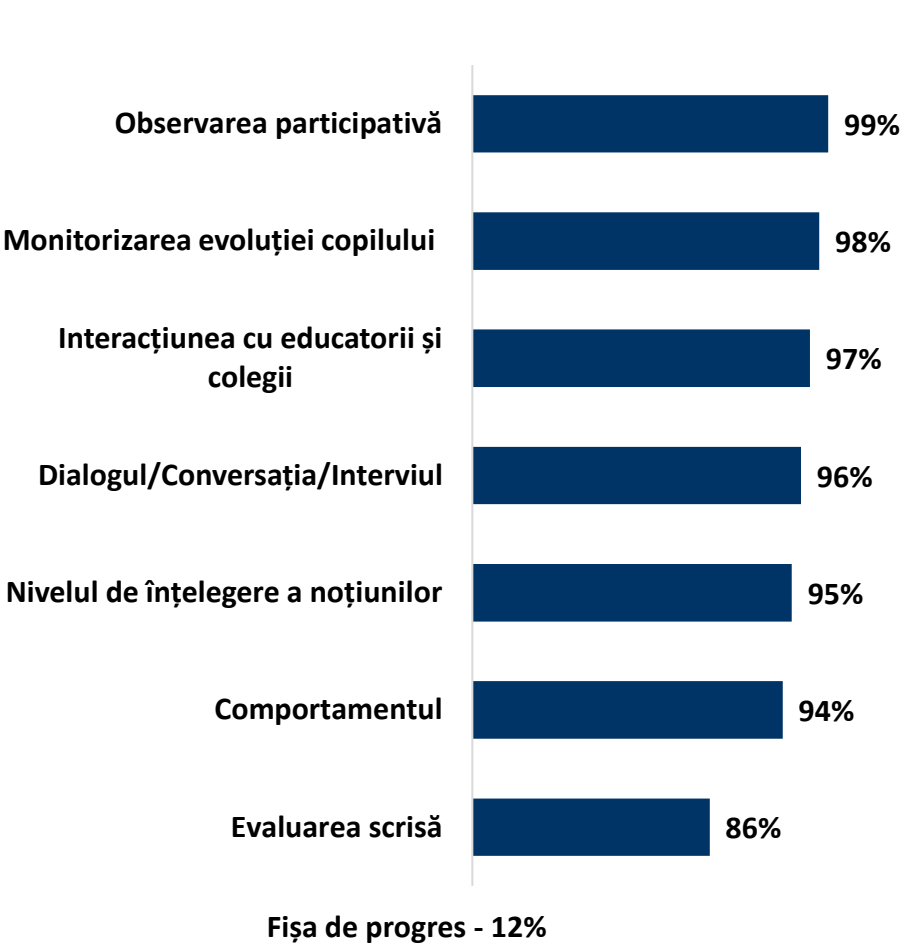
	Mediu		Regiuni de dezvoltare			
	Rural	Urban	Sud Muntenia	SV Oltenia	Nord-Vest	Nord-Est
Medie	4,13	4,30	4,07	4,08	4,24	4,23

Educatorii evaluează că nivelul de pregătire pentru școală al copiilor este unul ridicat sau foarte ridicat. Din discuțiile de grup purtate cu aceștia reiese faptul că educatorii sunt preocupați de formarea abilităților de bază și, ulterior, a competențelor și abilităților necesare pentru școală. Cadrele didactice din mediul **urban** și **cele din partea de Nord a României** evaluează că ai lor copii sunt foarte bine pregătiți pentru școală (media înregistrată > media națională).

Foarte, foarte pregătiți (copiii) nu o să fie niciodată, contează să-și dezvolte latura emoțională și socială. (F, educator, NV)
Nu știu sigur dacă sunt pregătiți, mai bine zis noi trebuie să le facem ușoară adaptarea. (F, director, NE)

(CADRE DIDACTICE) Q15. Cât de pregătiți sunt copiii din grădinița dvs. pentru școală?

CD+E: Instrumentele de testare a gradului de pregătire a elevilor pentru școală

	Mediu	
	Rural	Urban
Observarea participativă	100%	96%
Monitorizarea evoluției copilului	99%	96%
Interacțiunea cu educatorii și colegii	98%	94%
Dialogul/Conversația/Interviul	97%	93%
Nivelul de înțelegere a noțiunilor	96%	93%
Comportamentul	94%	93%
Evaluarea scrisă	89%	77%
Alt instrument	12%	11%

Nu există diferențe semnificative între opiniile educatorilor din cele 4 regiuni de dezvoltare analizate.

Educatorii participanți la studiu folosesc mai multe tipuri de instrumente pentru evaluarea gradului de pregătire al copiilor pentru școală. Rezultatele confirmă informațiile din discuțiile de grup, anume folosirea unui **mix de instrumente** care să creeze o imagine cât mai comprehensivă a abilităților copilului evaluat. Mai mult, educatorii spun că ei anumite instrumente (ex. fișele de progres) sunt necesare doar pentru persoanele din exteriorul grădiniței (ex. inspectori, învățători), ei știind ce copii sunt pregătiți pentru școală.

Experții intervievați consideră că **procesul de evaluare al copiilor trebuie să fie unul continuu** pentru a le crea un spațiu cât mai prielnic pentru dezvoltarea individuală și fără presiuni suplimentare specifice testărilor clasice (ex. în scris).

(CADRE DIDACTICE) Q16. Ce instrumente folosiți pentru evaluarea gradului de pregătire a copiilor pentru intrarea la școală?

3. REZULTATE

D. Rolul părinților în educația timpurie

CD: Importanța implicării părinților în activități educaționale

90%

Foarte important

10%

Important

Media: 4,89 (din maxim 5)

Educatorii susțin că implicarea părinților în dezvoltarea copilului este **absolut esențială** și că **face cu adevărat diferența** nu doar în primii ani de viață ai copiilor, ci de-a lungul întregii vieți.

Din perspectiva noastră, părinții sunt primii educatori ai copiilor. (F, director, B-IF, director)

Cadrele didactice consideră că părinții ar trebui implicați în toate activitățile, nu doar în cele educaționale. **Cheia unei relații armonioase între părinte și copil este**, conform educatorilor, **comunicarea permanentă**, astfel încât adulții să identifice rapid dacă sunt anumite schimbări în comportamentul sau atitudinea copiilor.

Să-și cunoască mai bine copii, să lucreze împreună cu copilul acasă, să știe ce le place și ce nu le place. (F, director, NV)

Educatorii și directorii articulează ideea că părinții trebuie să le ofere copiilor **educația de bază** care pare să se fi pierdut de-a lungul ultimilor ani,.

Copiii nu știu nici să salute când intră în clasă. Nu au cei 7 ani de acasă. (F, învățător, C)

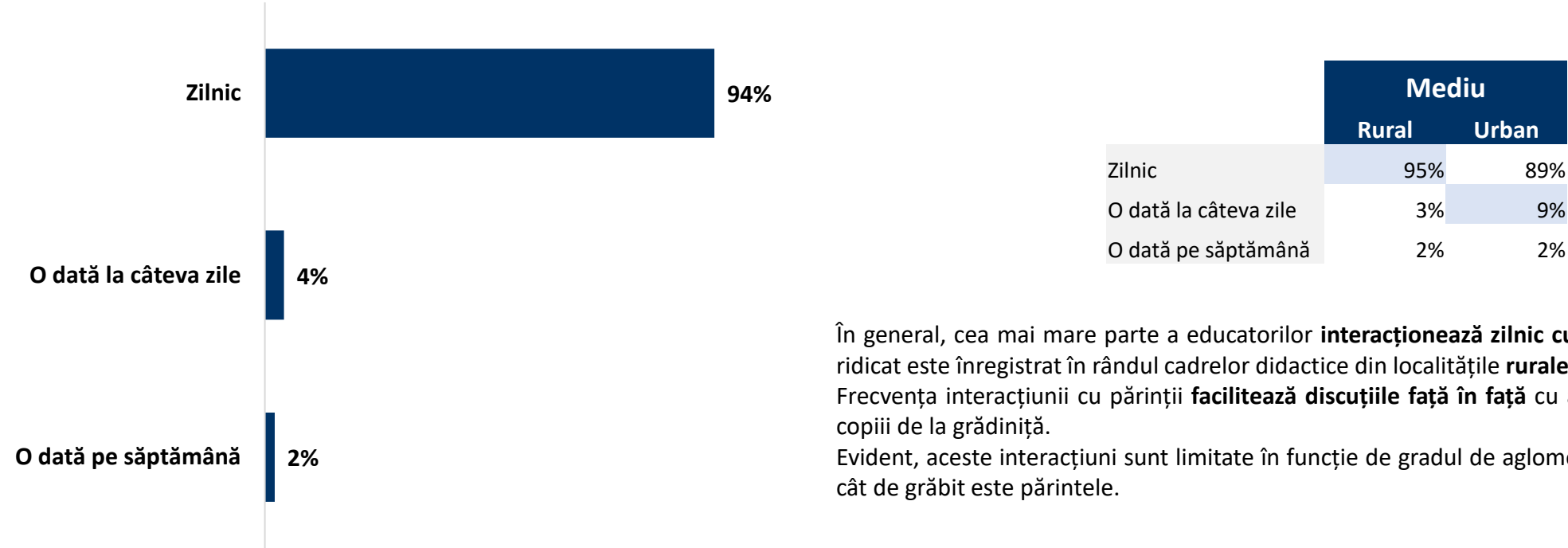
În ultimii ani cadrele didactice au identificat o creștere a numărului de părinți care tratează școala cu mai puțin respect. Bineînțeles, acest comportament este vizibil și în interacțiunea dintre părinți și educatori.

Eu mereu spun că un copil nu are nevoie doar de partea financiară, ci de atenție și de foarte mult timp, le și recomand părinților acest lucru. (F, director, NE)

În percepția părinților suntem doar niște bone. (F, educator, B-IF)

(CADRE DIDACTICE) Q17. Cât de important este ca părinții să se implice în activități educaționale cu copiii lor preșcolari?

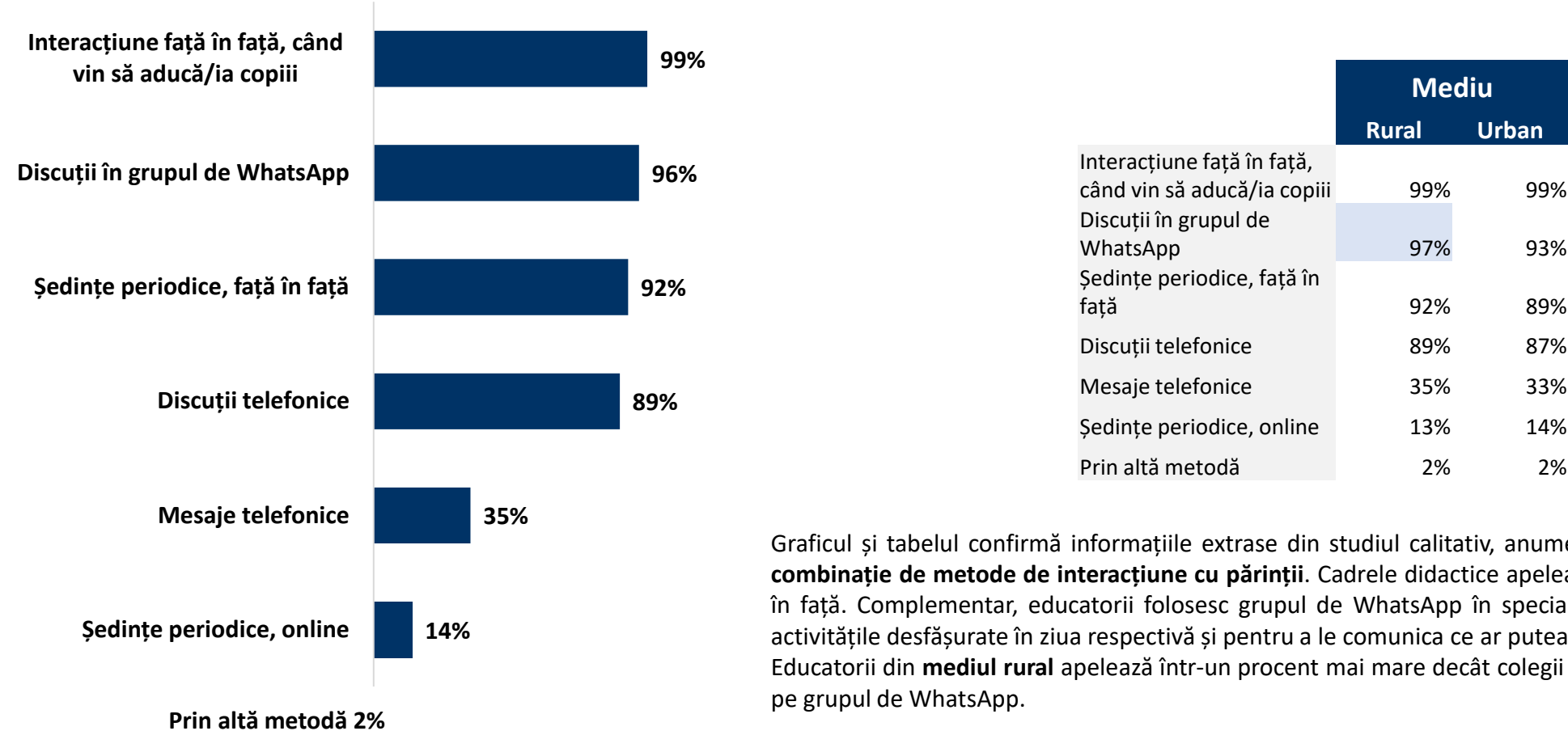
CD: Frecvența interacțiunii dintre educatori și părinți

În general, cea mai mare parte a educatorilor **interacționează zilnic cu părinții**. Un procent mai ridicat este înregistrat în rândul cadrelor didactice din localitățile **rurale**. Frecvența interacțiunii cu părinții **facilitează discuțiile față în față** cu aceștia când aduc sau iau copiii de la grădiniță. Evident, aceste interacțiuni sunt limitate în funcție de gradul de aglomerare al educatorului și de cât de grăbit este părintele.

(CADRE DIDACTICE) Q18. Cât de des interacționați cu părinții copiilor din grupa dvs.?

CD: Modalitățile de interacțiune între educatori și părinți

Graficul și tabelul confirmă informațiile extrase din studiul calitativ, anume că educatorii apelează la o **combinație de metode de interacțiune cu părinții**. Cadrele didactice apelează, prioritar, la discuțiile față în față. Complementar, educatorii folosesc grupul de WhatsApp în special pentru a le arăta părinților activitățile desfășurate în ziua respectivă și pentru a le comunica ce ar putea lucra cu copiii acasă. Educatorii din **mediul rural** apelează într-un procent mai mare decât colegii din mediul urban la discuțiile pe grupul de WhatsApp.

(CADRE DIDACTICE) Q19. Cum interacționați cu părinții copiilor din grupa dvs.?

E: Relația părinte-grădiniță

Idei din studiul calitativ – experți

implicare

Experții întăresc spusele educatorilor în ceea ce privește importanța implicării părinților în educația copilului, atât acasă, cât și la grădiniță. Copiii trebuie să fie susținuți de părinți în demersul educațional.

instruire

Părinții au nevoie de cursuri de formare pentru a înțelege importanța educației timpurii pentru viitorul copiilor

(Părintele) e principalul partener în atragerea și menținerea copilului la școală. (F, Manager Proiect, ONG)

Din perspectiva noastră, părinții sunt primii educatori ai copiilor. Timpul pe care îl petrec părinții cu copiii înainte de grădiniță este esențial. (F, Director Executiv, ONG)

comunicare

Personalul grădinițelor trebuie instruit/format pentru a colabora și comunica cât mai bine cu părinții. Conform experților, formarea specialiștilor este absolut necesară.

(Personalul auxiliar) poate avea un rol important, trebuie să primească training-uri pentru comunicarea, relaționarea asertivă și empatică cu copilul. (F, Manager Grant-uri, ONG)

(Personalul auxiliar) trebuie informat și format despre drepturile copiilor, cum să se comporte/comunice cu un copil, dar și cu părinții, multe drepturi țin de bun-simț (F, Manager Proiect, ONG)

colaborare

Părinții, cadrele didactice și toate persoanele implicate în procesul de educare și dezvoltare a copilului ar trebui să găsească metode eficiente de colaborare (ex. discuții/întâlniri frecvente).

3. REZULTATE

E. Gradul de inserție în grădinițe

CD+D+P: Gradul de inserție în grădinițe și posibile soluții

Idei din studiul calitativ

Mediul	Motive și provocări	Potențiale soluții
Rural	- situația financiară deficitară a familiei - probleme de infrastructură atât materială, cât și educațională la nivelul grădinițelor - lipsa personalului didactic - lipsa de educație a părinților și/sau comoditatea acestora - în unele cazuri, distanța mare între locuință și grădiniță - părinții lucrează în străinătate și ratează perioada înscrierilor (dacă există comunități de rromi) migrația acestora	- ajutor financiar - tichetele de 500 lei - subvenționarea hranei - transportul gratuit - vizite la domiciliul din partea mediatorului școlar pentru a-i convinge pe părinți de importanța grădiniței
Urban	- nu există locuri suficiente în grădinițe - programul părinților este incompatibil cu cel al grădinițelor - situația financiară deficitară a familiei <i>După pandemie se simte instabilitatea financiară a părinților. (F, educator, B-IF)</i>	- suplimentarea numărului de locuri - creșterea numărului de grădinițe cu program prelungit - subvenționarea hranei - organizarea unor cursuri/întâlniri cu părinții pentru a-i convinge despre beneficiile grădiniței

E: Gradul de inserție în grădinițe și posibile soluții

Idei din studiul calitativ – experți

Cei trei experți în educația timpurie care au participat la studiu susțin că este mai important să se urmărească **rata de participare/prezență** deoarece unii părinți își înscriu copiii la grădiniță, însă nu îi aduc la activități.

Mai mult, **la nivelul comunităților rurale există mai multă solidaritate** între membri. De aceea, unii educatori nu notează toate absențele copiilor pentru ca părinții să poată beneficia de cei 500 lei/copil primiți lunar. Această relație dintre educatori și părinți nu aduce nici un beneficiu copiilor aflați în această poziție.

Conform experților, gradul de inserție este unul mai scăzut în comunitățile și în categoriile sociale defavorizate, în special, din mediul rural. Acestea sunt caracterizate și de gradul ridicat de abandon școlar.

Două dintre aceste categorii sunt **rromii și părinții care migrează în străinătate pentru muncă**.

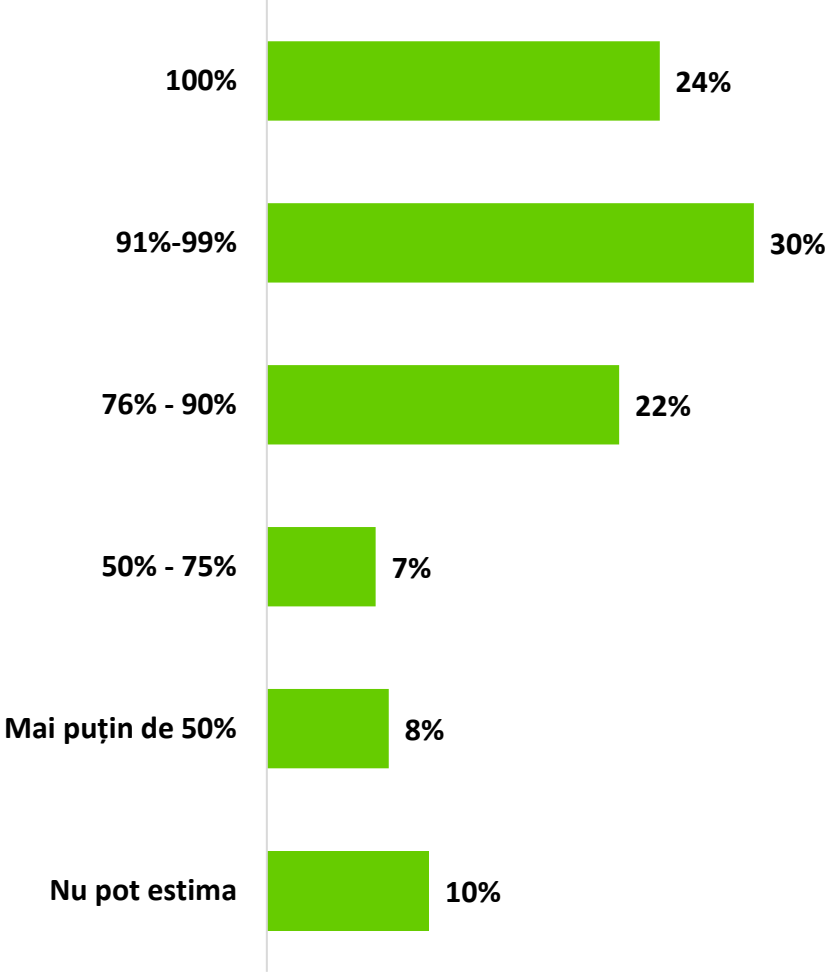
Rromii nu își înscriu copiii la grădiniță din cauza: situației financiare precare, lipsei cunoștințelor părinților legate de importanța educației, barierelor lingvistice (predare în limba română) și/sau lipsei actelor de identitate ale părinților/copilului.

(Gradul de inserție variază) în funcție de zona geografică, nici comunitatea nu știe precis, un motiv fiind că nu au act de identitate (populația rromă). Există și comunități în care educatorii bat din ușă-n ușă ca să înscrie copiii, dar contează frecvența copilului. (F, Expert, Manager Granturi, ONG)

Părinții care migrează în străinătate pentru muncă se încadrează în unul dintre următoarele scenarii:

- iau copiii cu ei în străinătate și îi aduc acasă când au vârsta potrivită pentru școală
- ratează perioada de înscriere
- nu îi pot întreține să meargă la grădiniță

D: Procentul copiilor înscriși la grădiniță

DIRECTORI

	Mediu	
	Rural	Urban
100%	33%	8%
91%-99%	31%	28%
76% - 90%	24%	15%
50% - 75%	5%	10%
Mai puțin de 50%	4%	15%
Nu pot estima	3%	24%

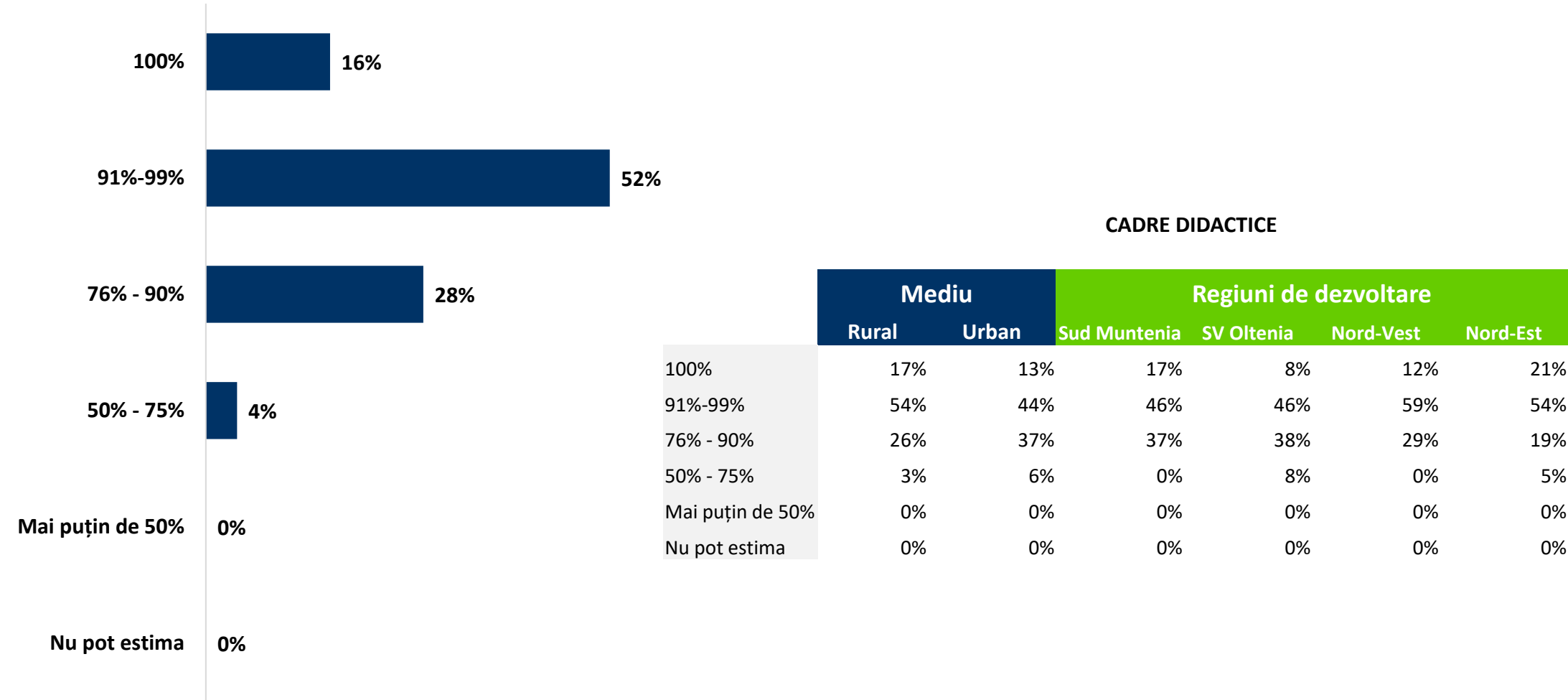
Nu există diferențe semnificative între cele 4 regiuni de dezvoltare analizate.

În ceea ce privește **procentul copiilor înscriși** la grădiniță, este posibil ca **directorii** să aibă o viziune mai realistă asupra situației, ei având acces la datele oficiale.

În același timp, **cadrele didactice** cunosc mai bine situația **copiilor care frecventează** grădinița de cel puțin 4 ori pe săptămână (vezi pagina următoare).

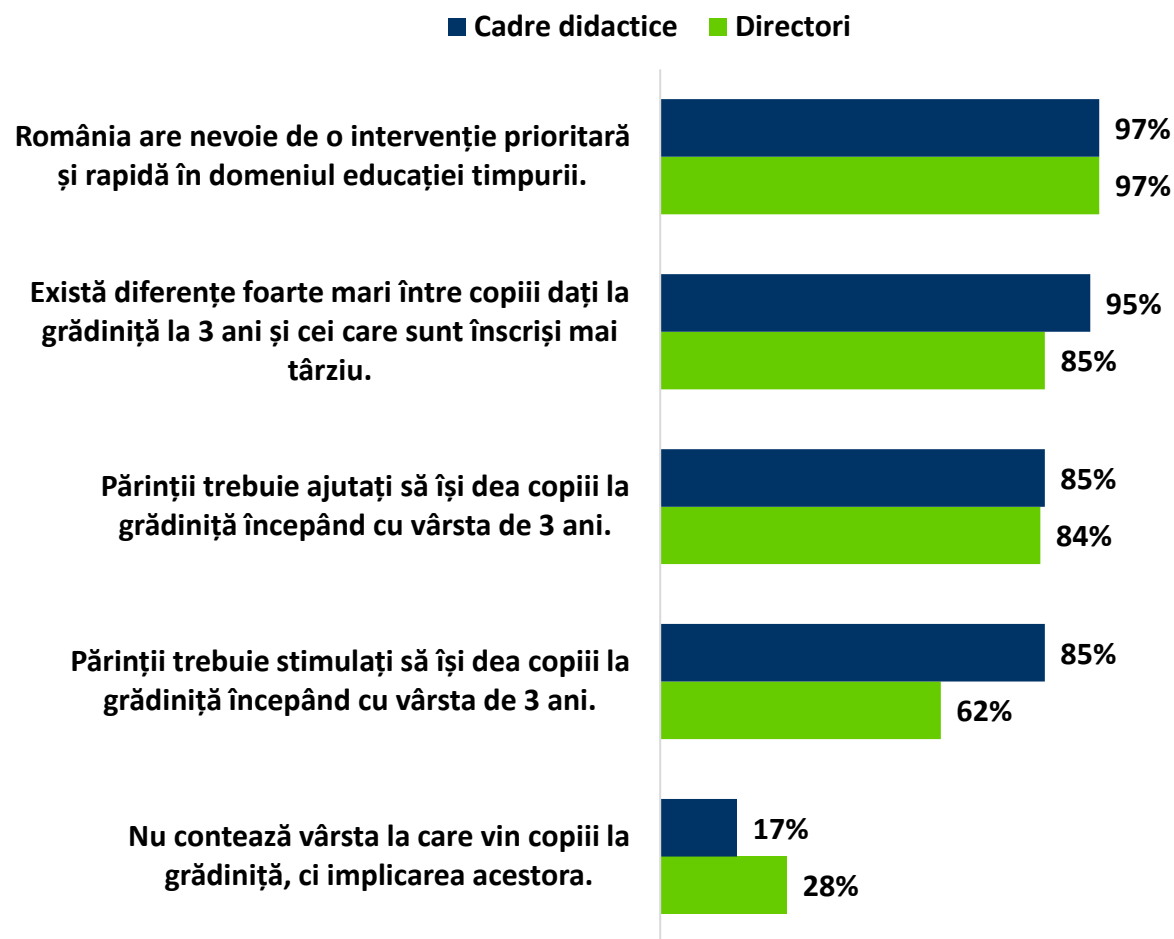
DIRECTORI) Q12. Ce procent din totalul copiilor din localitatea dvs. sunt înscriși la grădiniță?

CD: Procentul copiilor prezenți constant la grădiniță

(CADRE DIDACTICE) Q9. Ce procent din totalul copiilor înscriși vin cel puțin de 4 ori pe săptămână la grădiniță?

CD+D: Opiniile educatorilor și directorilor despre educația timpurie

Atât educatorii cât și directorii își exprimă acordul puternic față de ideea că **România are nevoie de o intervenție prioritară și rapidă în domeniul educației timpurii**. Această poziționare reiese și din studiul calitativ.

Educatorii spun că grădinițelor li se atribuie bugete după ce au fost acoperite bugetele/cheltuielile școlilor, tocmai de aceea nevoile instituțiilor de educație timpurie nu sunt îndeplinite nici măcar parțial.

Mai mult, în cadrul discuțiilor de grup **cadrele didactice** au susținut că **există decalaje de dezvoltare între copiii** care încep grădinița la 3 ani și cei care sunt înscriși mai târziu.

Directorii și educatorii din mediul rural cred, într-un procent mai ridicat decât colegii lor din mediu urban, că părinții trebuie ajutați și/sau stimulați să își dea copiii la grădiniță.

(CADRE DIDACTICE) Q10. Vă voi citi câteva afirmații. Vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu fiecare dintre acestea.

(DIRECTORI) Q14. Vă voi citi câteva afirmații. Vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu fiecare dintre acestea.

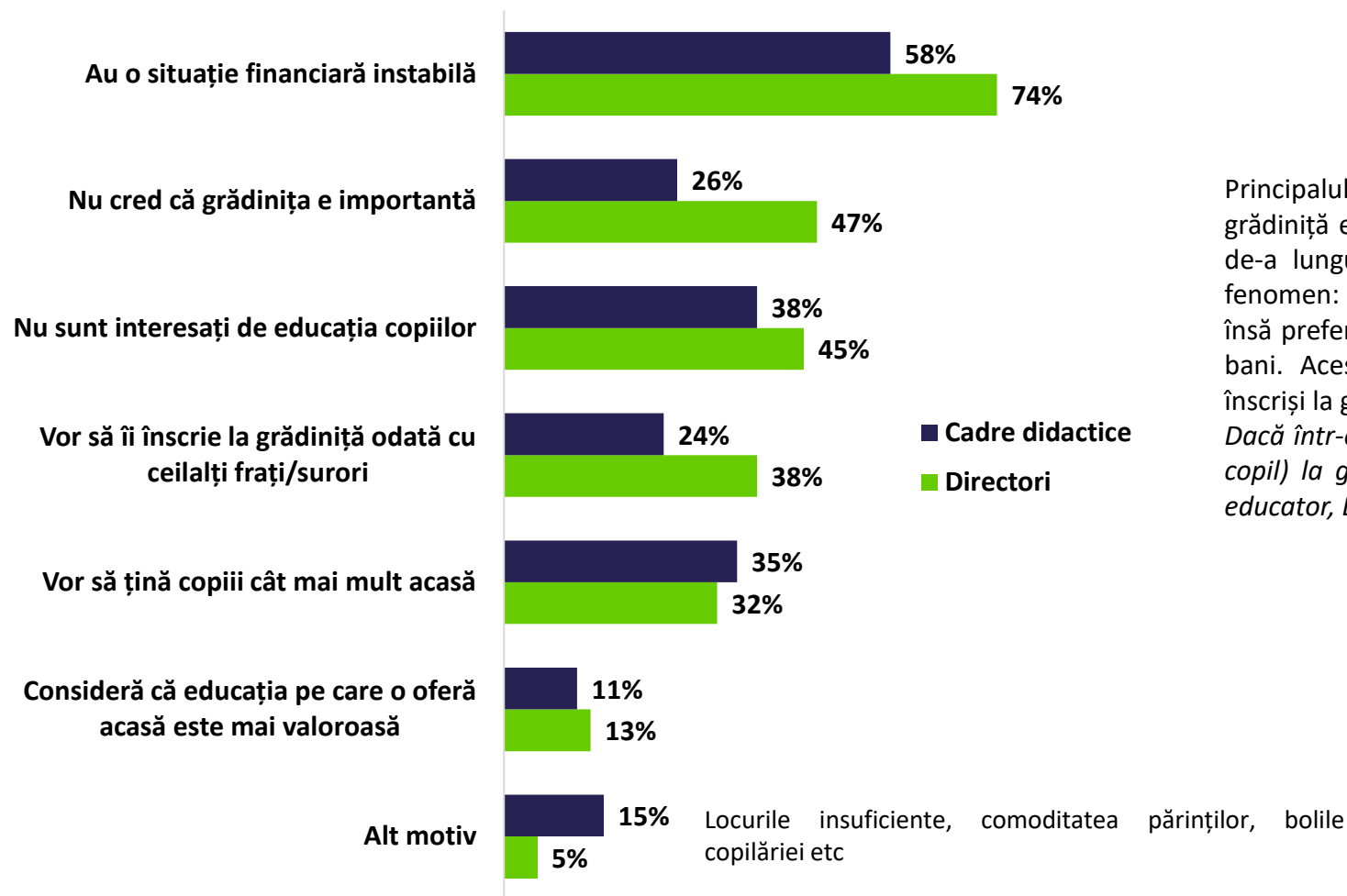
CD+D: Opiniile directorilor despre educația timpurie

	CADRE DIDACTICE		DIRECTORI	
	Rural	Urban	Rural	Urban
România are nevoie de o intervenție prioritară și rapidă în domeniul educației timpurii.	97%	98%	98%	95%
Există diferențe foarte mari între copiii dați la grădiniță la 3 ani și cei care sunt înscriși mai târziu.	97%	90%	88%	80%
Părinții trebuie ajutați să își dea copiii la grădiniță începând cu vârsta de 3 ani.	86%	83%	86%	80%
Părinții trebuie stimulați să își dea copiii la grădiniță începând cu vârsta de 3 ani.	87%	79%	61%	63%
Nu contează vârsta la care vin copiii la grădiniță, ci implicarea acestora.	17%	15%	29%	25%

CADRE DIDACTICE) Q10. Vă voi citi câteva afirmații. Vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu fiecare dintre acestea.

(DIRECTORI) Q14. Vă voi citi câteva afirmații. Vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu fiecare dintre acestea.

CD+D: Motivele părinților de a nu înscrie copiii la grădiniță (1/2)

Principalul motiv care îi determină pe părinți să nu își dea copiii la grădiniță este **situația financiară instabilă**. Această idee s-a regăsit și de-a lungul discuțiilor de grup, educatorii atrăgând atenția acestui fenomen: o parte dintre părinți și-ar dori să își dea copiii la grădiniță, însă preferă să îi mai țină acasă pentru a economisi anumite sume de bani. Acest comportament se regăsește și în rândul copiilor deja înscriși la grădiniță și/sau în comunitățile mai dezvoltate.

Dacă într-o zi rămâne un părinte acasă, preferă să nu-l mai aducă (pe copil) la grădiniță să nu mai plătească masa. Mai fac economie. (F, educator, B-IF)

(CADRE DIDACTICE) Q11. Care sunt principalele motive pentru care părinții nu își înscriu copiii la grădiniță?

(DIRECTORI) Q15. Care sunt principalele motive pentru care părinții nu își înscriu copiii la grădiniță?

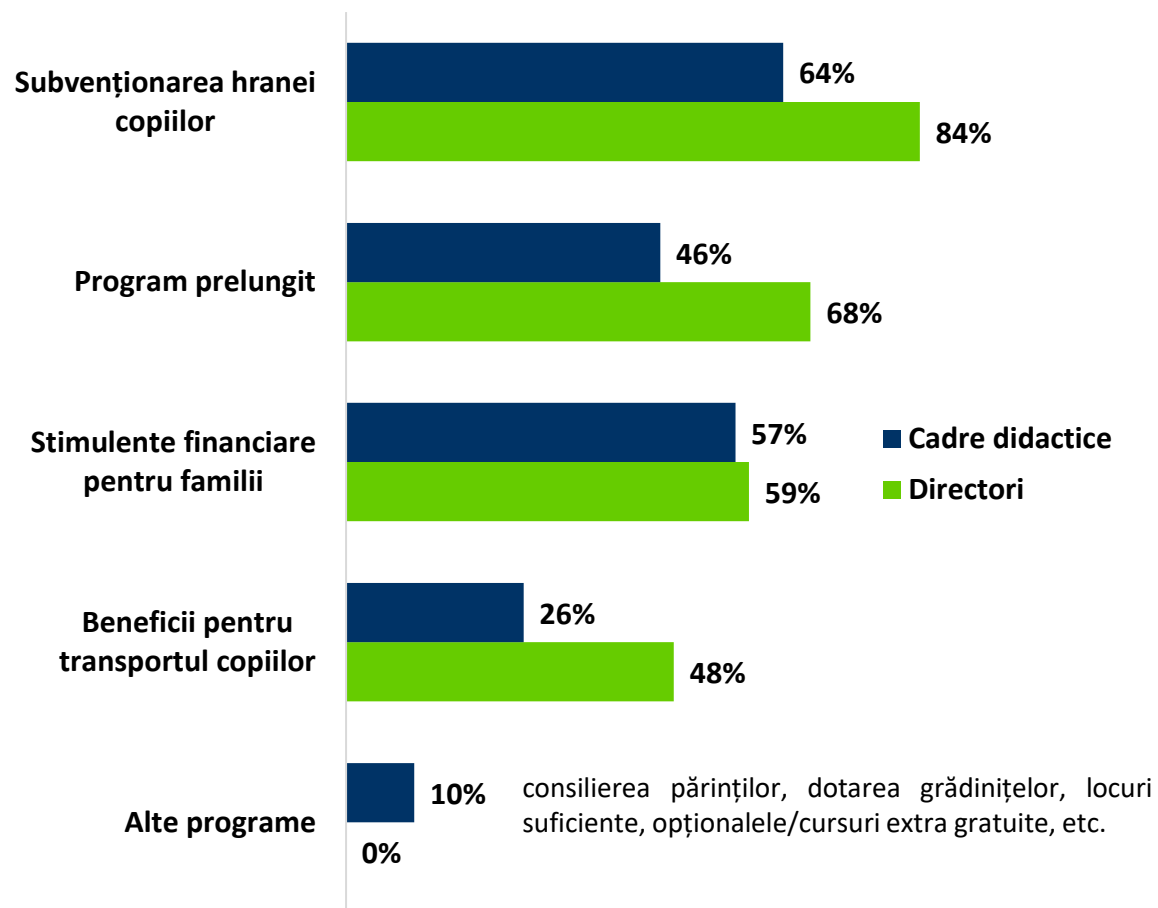
CD+D: Motivele părinților de a nu înscrie copiii la grădiniță (2/2)

	CADRE DIDACTICE		DIRECTORI	
	Rural	Urban	Rural	Urban
Au o situație financiară instabilă	58%	59%	81%	60%
Nu cred că grădinița e importantă	25%	28%	51%	38%
Nu sunt interesați de educația copiilor	39%	34%	54%	28%
Vor să îi înscrie la grădiniță odată cu ceilalți frați/surori	24%	22%	45%	25%
Vor să țină copiii cât mai mult acasă	34%	39%	29%	38%
Consideră că educația pe care o oferă acasă este mai valoroasă	11%	10%	13%	13%
Alt motiv	16%	14%	4%	6%

(CADRE DIDACTICE) Q11. Care sunt principalele motive pentru care părinții nu își înscriu copiii la grădiniță?

(DIRECTORI) Q15. Care sunt principalele motive pentru care părinții nu își înscriu copiii la grădiniță?

CD+D: Posibile soluții pentru a crește gradul de inserție în grădiniță

Cea mai potrivită soluție pentru a crește gradul de inserție în grădinițe este conform directorilor și educatorilor, **subvenționarea hranei copiilor**. Acest tip de sprijin s-a regăsit și în discuțiile în profunzime. Atât managerii instituțiilor, cât și educatorii susțin că **măsurile implementate ar trebui să vizeze direct copilul**, cu alte cuvinte, nu ar trebui să existe un ajutor financiar pentru părinți deoarece nu există garanția că aceștia vor investi respectiva sumă în educația copilului. Tocmai de aceea, subvenționarea hranei copiilor și programul prelungit ajută copilul și părintele.

Educatorii din mediul rural au ales mai multe tipuri de soluții care ar funcționa în comunitățile lor pentru a crește rata de inserție decât colegii lor din mediul urban.

(CADRE DIDACTICE) Q12. Ce tipuri de programe/soluții ar mai putea fi folosite pentru a crește gradul de inserție în educația timpurie (în afară de legislație și proiecte educaționale)?

(DIRECTORI) Q15. Care sunt principalele motive pentru care părinții nu își înscriu copiii la grădiniță?

CD+D: Motivele părinților de a nu înscrie copiii la grădiniță

	CADRE DIDACTICE		DIRECTORI	
	Rural	Urban	Rural	Urban
Subvenționarea hranei copiilor	62%	70%	86%	80%
Program prelungit	46%	46%	71%	60%
Stimulente financiare pentru familii	57%	59%	61%	55%
Beneficii pentru transportul copiilor	27%	26%	50%	45%
Alte programe	11%	9%	0%	0%

CADRE DIDACTICE) Q12. Ce tipuri de programe/soluții ar mai putea fi folosite pentru a crește gradul de inserție în educația timpurie (în afară de legislație și proiecte educaționale)? (alegere multiplă, random order)

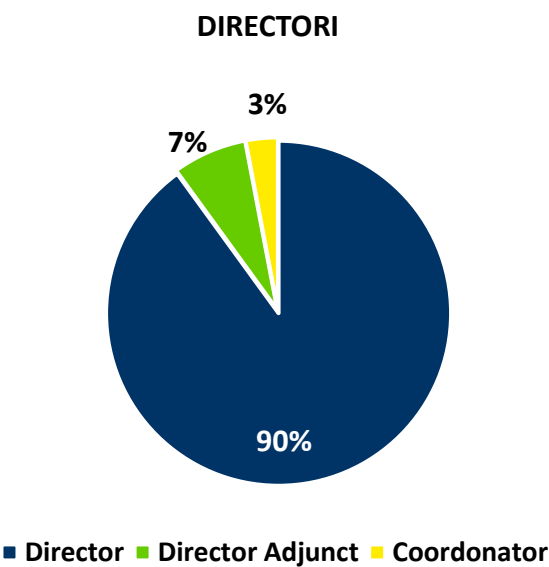
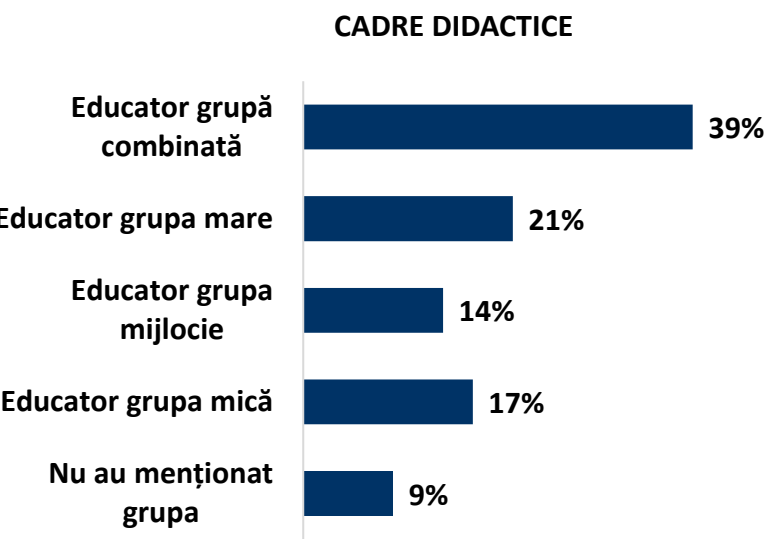
(DIRECTORI) Q16. Ce tipuri de programe/soluții ar mai putea fi folosite pentru a crește gradul de inserție în educația timpurie (în afară de legislație și proiecte educaționale)?

3. REZULTATE

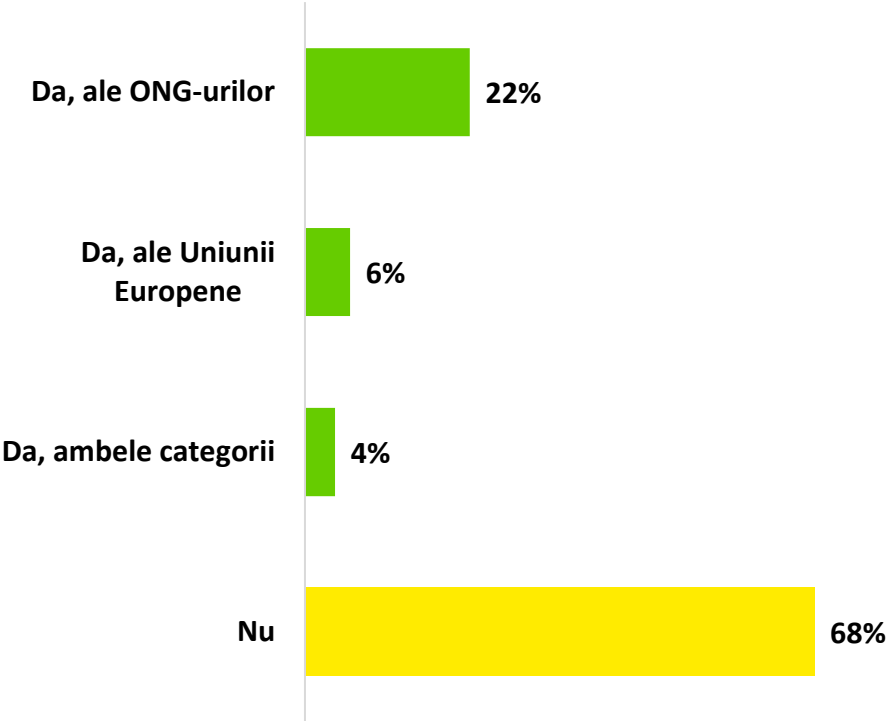
F. Profiluri participanți la studiu

CD+D: Profiluri participanți la studiu

	Sexul		Mediu		Regiuni de dezvoltare							
	Feminin	Masculin	Rural	Urban	Sud Muntenia	SV Oltenia	Nord-Vest	Nord-Est	Sud-Est	Vest	Centru	București - Ilfov
Directori	78%	22%	67%	33%	13%	11%	14%	18%	17%	7%	13%	7%
Experiență directori (ani)	6	6	6	6	5	5	7	6	5	8	8	6
Cadre didactice	99.5%	0.5%	77%	23%	16%	8%	14%	16%	20%	8%	12%	6%
Experiență cadre didactice (ani)	18	18	18	19	18	16	18	19	19	18	18	18

D: Proiecte implementate în grădinițe

	Mediu	
	Rural	Urban
Da, ale ONG-urilor	25%	15%
Da, ale Uniunii Europene	3%	13%
Da, ambele categorii	3%	8%
Nu	70%	65%

Nu există diferențe semnificative între cele 4 regiuni de dezvoltare analizate.

(DIRECTORI) Q17. Grădinița dvs. este înscrisă în programe ale ONG-urilor / cu fonduri europene?

4. CONCLUZII

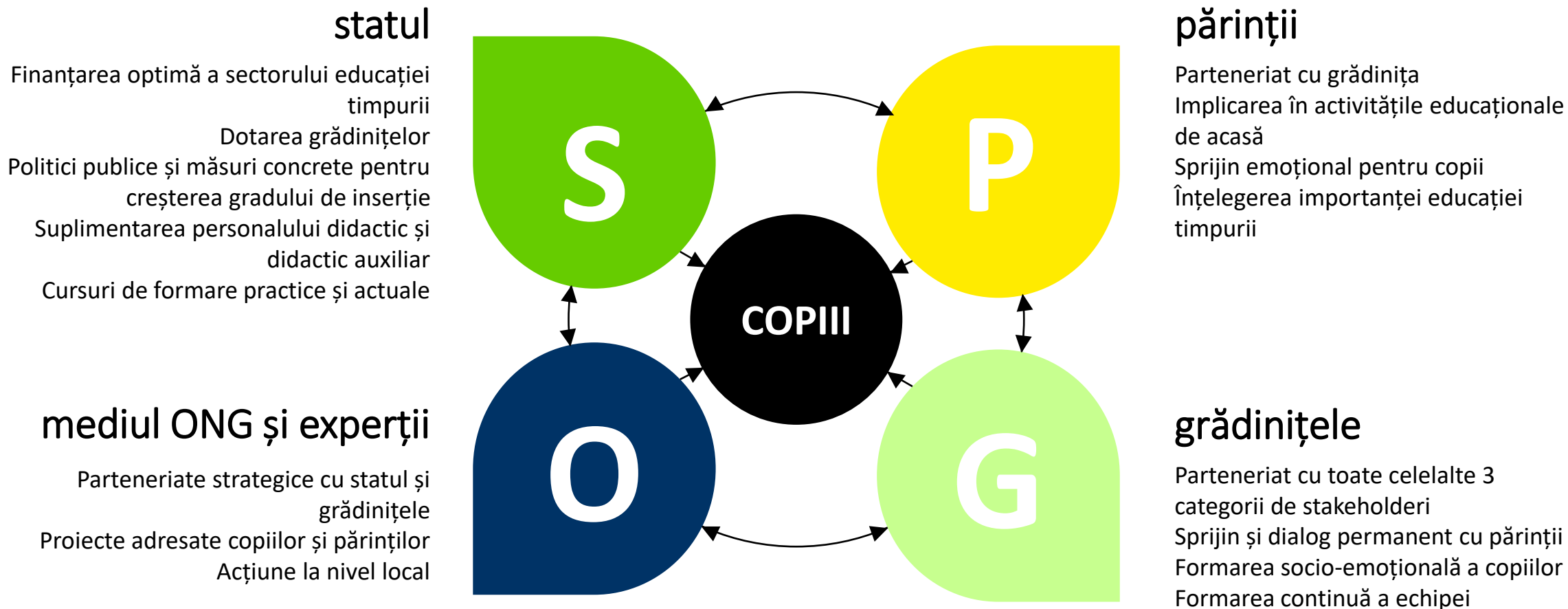
Educația timpurie în România

Concluziile generale ale studiului

- **Situația actuală a grădinițelor în materie de infrastructură educațională** este îngrijorătoare, statul prin maniera de alocare a bugetelor neavând ca prioritate educația, cu atât mai puțin educația timpurie. În aceste condiții, grădinițele ajung să se bazeze pe contribuțiile părinților și, în cazurile fericite, ale ONG-urilor și ale altor sponsori (ex. afaceri). Printre nevoile prioritare ale grădinițelor se regăsește dotarea unor spații exterioare și interioare pentru activități fizice și motrice.
- **Nevoile în ceea ce privește activitățile educaționale** sunt nenumărate, de la simplele hârtii colorate și carioci, la excursii și cursuri diverse finanțate din bugetul de stat. Copiii preferă activitățile care îi scot din rutina zilnică (ex. teatru, grădinarit).
- **Formarea personalului didactic din grădinițe (nivel actual și dorința de formare)** este un alt punct nevralgic. Chiar dacă directorii și cadrele didactice urmează frecvent programe pentru credite, acestea au nevoie reală de cursuri adaptate realității precum cele de **identificare, interacțiune și management al copiilor cu CES, tehnici moderne de predare sau competențe digitale**. Aceste cursuri trebuie să se concentreze pe partea **practică**, nu doar pe teorie.
- **Gradul de pregătire a elevilor pentru intrarea la școală** este evaluat de educatori ca fiind unul ridicat, totuși, aceștia își doresc să abordeze mai puțin partea cognitiv-științifică și să pregătească mai mult copiii pentru viață prin dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Această părere este susținută și de părinți și experți.
- **Gradul de inserție în grădinițe și gradul de participare la activități** sunt doi indicatori care ar trebui măsurați și evaluați în dialog. Cadrele didactice și experții susțin că **există diferențe de dezvoltare între copiii** care frecventează grădinița de la 3 ani și cei care vin cu un an înainte de școală. Bineînțeles, **părinții au un rol extrem de important** în înțelegerea importanței grădiniței ca bază pentru dezvoltarea ulterioară a copilului. De asemenea, **părintele trebuie să construiască un parteneriat cu grădinița** și trebuie să reia cu copilul anumite activități realizate la grădiniță. Astfel se asigură continuitatea și se înregistrează progresul continuu.
- **Statul este actorul principal pe scena educației timpurii**. Chiar dacă ONG-urile și companiile private încearcă să sprijine grădinițele, statul este cel care trebuie să implementeze programe și măsuri cu impact real pentru o educație timpurie actuală, de calitate, adaptată nevoilor societății, care îi pregătește cât mai bine pe copii pentru intrarea la școală.

Stakeholderi și implicarea în procesul educației timpurii

Din cercetare reiese ideea că cele **patru categorii de stakeholderii** trebuie să pună bazele unui mediu colaborativ care să asigure o educație timpurie actuală, de calitate, adaptată nevoilor societății și care îi pregătește cât mai bine pe copii pentru intrarea la școală.

STUDIUL SOCIOLOGIC

EDUCAȚIA TIMPURIE ÎN ROMÂNIA

al Fundației OMV Petrom
realizat de Cult Research
septembrie - octombrie 2022

